

Upravnistvo Ljubljana, Knafjeva c.
— Telefon št. 3122, 3123, 3124.
3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor: Grajski trg 7
Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
Telefon št. 190
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11.842, Praga št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za tuzemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafjeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vrača.

Alandsko otočje

V poročilih o pogajanjih med Rusijo in Anglijo se v zvezi z baltičskim problemom v zadnjem času vedno na novo omenjajo zopet Alandski otoki. Zdi se, da igra ta otoška skupina za kulturni odnos med Rusijo in Anglijo v Evropi večjo vlogo, kakor bi se dalo sklepati iz uradnih in poluradnih vesti. Pri tem ogromna večina evropske javnosti niti dobro ne ve, kje leži to otočje, ki je povzročilo precejšnje težave in spore že tudi na nedavnem zasedanju sveta Društva narodov, obrnilo pa nase pozornost že tedne poprej, ko se je Rusija uprla finski in švedski nameri, da to otočje utrdi. Vse to dovolj priča, da igrajo Alandski otoki v strateških računih glede Vzhodnega morja prav pomembno vlogo.

Alandsko otočje je skupina malih otokov v skrajnem severnem delu Baltičkega morja ob vходу v Botniški zaliv, ki se zajeda med Švedsko in Finsko daleč proti severu. Na vsem otočju biva samo okroglo 26.000 ljudi. Pripadalo je v Finsko vred skozi dolga stoletja Švedski in je v njo vred menjalo državno pripadnost v letu 1809, ko so morali Švedi prepustiti Rusom vso Finsko. Otočje je začelo dobivati večji pomen v strateškem pogledu v teku preteklega stoletja, ko so se ostrila nprotja med velikimi evropskimi silami na kopnem in na morju. Po krimski vojni, ki je končala z ruskim porazom, se je morala L. 1857 Rusija zavezati, da Alandskih otokov ne bo utrdila. Tako stanje je ostalo do svetovne vojne.

Velika sprememba je nastopila po ruski revoluciji in odpadu zapadnih provinc od Rusije. Ko je postala Finska samostojna in si je lastila gospodstvo nad Alandskim otočjem, kakor je bilo povsem v skladu s politično zgodovino, se je oglasila Švedska in zahtevala otoke zase. Sklicevala se je pri tem v prvi vrsti na načelo narodne samoodlobe, ki mu je Wilson pripomogel do tako zmagovitega uveljavljanja. Na Alandskih otokih je namreč v ogromni večini švedsko prebivalstvo, ki tvori nekako 90% celotnega življa. Spor so predložili Društvu narodov, ki je odločilo Finski v prid.

Za Švede pa ni bila važna le narodna prebivalstva na Alandskih otokih, največ še bolj njihova strateška lega. Kaj ležijo otoki blizu švedski in finski obali, a kar je še bolj kočljivo: oddaljeni še manj ko 100 km od Stockholma, švedske prestolnice. V dobi letalske vojne je postajalo to dejstvo od vseh najpomembnejše. Zato je razumljivo, da so pridivale Alandskih otokov Finski omilili v Ženevi z določbo, da se otočje nikakor ne sme utrditi in da se ne sme na njem namestiti nikakršna oborožena sila, razen one malenkosti, ki je potrebna za običajno varnostno, odnosno policijsko službo. To je bila ženevska določba iz leta 1921., ki jo je podpisalo 21 držav.

Odkar je začelo postajati v Evropi znova soparno in so se jele izoblikovati nove nasprotnje grupacije, se je napetost prenesla tudi na Vzhodno morje. Saj so v njem nastajale nove vojne mornarice, med njimi zlasti nemška mornarica. Države ob tem morju, ki niso mogle sodelovati v velikem oboroževalnem tekmovalstvu, so se pričele bati za svojo neodvisnost in za nevtralnost. Ta strah, ki je zajel tako baltičske kakor skandinavске države, je postal močan tudi na Finskem in Švedskem. V skrbi za povečanje lastne varnosti se je pojavil načrt, da se Alandski otoki vendarle utrdijo. S tem predlogom sta se Finska in Švedska, ki vladata med njima že dolga leta dobro prijateljstvo in složno sodelovanje ter sta soglasno nastopili tudi glede Alandskih otokov, obrnili do podpisnic pogodbe iz leta 1921 ter jih pridobili za spremembo določbe o demilitarizaciji otočja. Vse je šlo dobro, saj ob obem oboroževanju Evrope in spriču znanih tendenc ta zadeva ni vzbujala pomislekov. Društvo narodov je imelo potrditi doseženo soglasje in Finska bi mogla v skladu z Ženevo utrditi Alandske otoke.

Tu pa je naenkrat nastopila Rusija. Njena zahteva se je protivila finski načrtom in je ženevske kroge spravila v nemajhno zadrego. Rusi so se postavili na stališče, da jim utrditev Alandskih otokov iz raznih razlogov ne more biti simpatična. Severnjaki se sicer sklicujejo na prizadevanja za utrditev na nevarnost, ki bi mogla priti od nemške vojne mornarice. Toda Rusi trdijo, da bi utrditev Alandskih otokov bila le slaba obramba zoper eventualno nemško invazijo. Zakaj če bi Nemci, izrabivši utrditev otokov za povod, navahili nanje, bi se jim utrdbe bržkone ne mogle dovolj učinkovito upirati. Tako sklepajo v Moskvi in zato so zahtevali v Helsinkih, da jim dovolijo pregled, odnosno vpogled v projektirane zasnute utrditvenih del, kar pa so Finci odklonili. Ta nastop je Ruse še bolj razburil v odzoru. V svojih polemikah so naglašali bojazen,

ANGLEŠKE PRIPRAVE ZA REPRESALIJE

Japonska formalno še ni predložila svojih zahtev — Anglija vsekakor pripravljena z vsemi sredstvi braniti svoje pozicije na Kitajskem — Važna posvetovanja vlade

London, 19. junija. Z. Zunanji minister lord Halifax, ki se je v soboto zaradi nanašajoče napetosti v Tienčinu nenadno vrnil iz Yorkshira v London, je imel večeraj več telefonskih razgovorov z ministrskim predsednikom Chamberlainom, ki je nedeljo prebil v Chequersu. Kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, je ministrskemu predsedniku predlagal kot prvi angleški ukrep proti Japoncem, da bi se v Tokio poslala ostra nota, v kateri bi se pojasnilo angleško stališče. Halifax je ostal v Foreign Office ves dan in je proučeval celo serijo načrtov vojaških in mornariških akcij ter gospodarskih ukrepov za obrambo angleških interesov na Daljnem vzhodu.

Vsi ti načrti so bili danes predmet poglobljene proučitve na seji ožjega kabineta angleške vlade. Simptomatično je, da do davi japonska vlada angleški vladi še ni predložila nikakršnih konkretnih predlogov za ureditev tienčinskega spora. Londonski krogi smatrajo namreč izjave tako zvanih zastopnikov japonskega zunanjega ministrstva le za poskusne balone. Poseben pomen pripisujejo vprašanju, ali nameravajo Japonci spor lokalizirati na tienčinsko področje, ali ga razširijo tudi na ostale angleške koncesije v mestih, ki so prišla doslej pod oblast Japoncev. Na to je opozoril tudi ministrski predsednik Chamberlain v spodnji zbornici, ko je izrazil nado, da bo ostal spor vendarle lokalnega značaja. Vsekakor pa se je Anglija odločila z vsemi sredstvi braniti svoje pozicije in svoj prestiž na Daljnem vzhodu. Kako se bo to zgodilo, bo odločeno že v najbližjih dneh. Po napovedih nekaterih angleških listov, da bo pred Tienčin poslano daljnovzhodno angleško brodnje, bi se dalo sklepati, da misli angleška vlada v resnici na najresnejše ukrepe.

Blokada se izvaja z vso strogostjo

Tienčin, 19. junija. W. Položaj v koncesiji se je še bolj poostiril. Promet je pod najstrožjim nadzorom in zaradi stroge kontrole kitajskih džunk v nedeljo skoraj ni prišlo nobenih živil v koncesijo. Tudi številni oseb, ki so kot pešci prihajali v koncesijo, je v nedeljo močno padlo in jih je bilo vsega komaj tisoč, medtem ko je v normalnih razmerah prestopilo mejo koncesije do stotisoč oseb. Nenavadno huda vročina, bilo je nad 40 stopinj Celzija, je imela za posledico, da je mnogo ljudi, ki so pred zaporo čakali na vstop v koncesijo, zadela solnčarica in so jih morali odpeljati v bolnišnice. Največ škoda pa je povzročilo v skladiščih dejstvo, da so Japonci preprečili ves dovoz ledu in se je mnogo hitro pokvarljivih živil pokvarilo.

Žične ovire okrog obeh koncesij

Tienčin, 19. junija. Br. Japonci so postavili okrog in okrog obeh koncesij žične ovire in sedaj so zagrozili, da bodo napeljali vanje električni tok, če se ne bodo strogo izpolnjevale njihove odredbe, ki se nanašajo na blokado. Angleški generalni konzul v Tienčinu je proti tej grožnji znova protestiral.

Blokada v Kulangsuju

Tokio, 19. junija. Br. Zaradi blokade mednarodnih koncesij v Kulangsuju je bil danes v japonskem zunanjem ministrstvu odpravnik poslov ameriškega poslaštva. Čim je zapustil zunanje ministrstvo je bil izdan uradni komunik, ki naglašja, da je blokada v Kulangsuju naperjena zgolj proti Angležem, nikakor pa ne proti Američanom. Po vesteh iz Kulangsuja pa so še zmerom blokirane vse tamkajšnje mednarodne koncesije in so bile francoske, angleške in ameriške oblasti prisiljene izdati posebne ukrepe, da bi se zagotovil dovoz svežih živil za prebivalstvo v koncesiji.

Ameriške vojne ladje na poti v Tienčin

Washington, 19. junija. AA. Vojno ministrstvo sporoča, da so ameriške vojne ladje »Paul«, »Johnes« in »Fina« prispele večeraj v luko Cifu južno od Tienčina. S tem je bila mornarica Zedinjenih držav v tienčinskih vodah ojačena. Poveljniška ladja vzhodnoazijske ameriške mornarice, oklopnica »Augusta« ter lahka križarka »Marblche« se nahajata že več ko teden dni v Cing-Vang-Tau.

Obveščeni krogi trdijo, da bo ameriška vlada uvedla sistem kontingentiranja izvoza jekla in železa. Ukrep je naperjen proti Japoncem.

Incident pri Šanghaju

Šanghaj, 19. junija. Br. Danes je prišlo v bližini Šanghaja do novega angleško-japonskega incidenta. Japonci so blizu luke postavili neko angleško topničarko in jo hoteli preiskati. Angleški mornarji so se jim postavili v bran in so naperili proti japonskemu motornemu čolnu strojnico, tako da je bil prisiljen naglo se oddaljiti. Opoldne je poslal japonski generalni konzul angleškemu protestno noto, v kateri trdi, da je angleška topničarka v bližini Šanghaja izkrcala 150 zabojev nekega blaga. Ko se je približal motorni čoln z japonsko policijo, ga je prepodila.

Chamberlain o položaju

Predsednik angleške vlade še vedno upa, da bo ostal spor lokaliziran in da bo mirno likvidiran

London, 19. junija. AA. (Reuter). Odgovarjajoč na vprašanje v zvezi z Tienčinom je Chamberlain izjavil v spodnji zbornici, da od japonske vlade še niso došle formalne zahteve, ter da še vedno obstoji upanje, da so dosegla lokalna ureditev tega vprašanja. Zunanji minister je sprejel danes japonskega veleposlanika. Angleškemu veleposlaniku v Tokiu je bila poverjena naloga, da z japonsko vlado razčisti položaj. Angleška vlada je v tesnem stiku s francosko in ameriško vlado. Razmotriva o tem, kakšen vpliv bo imel sedanjí spor na položaj ostalih angleških in mednarodnih naselbin na Kitajskem.

Chamberlain je navedel zatek nekaj podrobnosti ter med drugim dejal, da je bil poslan oddelk angleške pehote kot pomoč angleški policiji, toda pozneje so ta oddelk spet umaknili. Na mejah v Tienčinu še vedno veljajo prejšnje uredbe ter vse angleške državljane strogo preiskujejo in v nekaterih primerih tudi sramotno ponižujejo. Uvažanje življenjskih potrebščin, ki se hitro pokvari, je podvrženo strogi kontroli. Dve angleški ladji sta prispeli 18. t. m. v Tienčin, ne da bi ju preiskali. Na splošno rečeno pa japonske vojaške oblasti ustavljajo in preiskujejo vse angleške ladje.

da bi se finska obramba ne mogla uspešno upirati morebitni nemški invaziji, in so pri tem naglašali nevarnost, ki bi nastala z Rusijo, ako bi bili Alandski otoki z uradnimi, z zalivi za podmornice ter letališči za bojna letala v oblasti nemške vojaške sile, ki bi mogla z njimi popolnoma zapreti Finski zaliv ter s tem dohod do Leningrada. S to utemeljitvijo so se Rusi v Ženevi postavili odločno zoper finske načrte glede Alandskih otokov.

Pri tem je značilno, da Rusija sploh ni med 21 podpisnicami določb glede demilitarizacije Alandskega otočja, saj takrat še ni bila članica Društva narodov. V formalnem pogledu bi mogel iti ženevski forum torej preko ruskega odpora. Toda dejansko je situacija taka, da se nihče v Ženevi ni hotel izpostavljati očitku, da dela zoper ruske interese. V naglici so zato po znanem ženevskem načrtu zadevo kratko in malo — odložili. Ali je sedaj tudi na obširnem jedilnem listu zaupnih razprav med Moskvijo in Londonom, je težko reči. Vsekakor pa je verjetno, da bo o Alandskem otočju še dosti slišati in čitati.

Angleški generalni konzul v Tienčinu je poslal proteste svojem japonskemu tovarišu in angleškemu veleposlaniku v Tokiu, katerega je prosil, da o tej stvari razpravi z japonsko vlado. Splošni položaj še ni jasen. Zdi se, da je prvotna zahteva po izročitvi štirih Kitajcev v zvezi z gotovimi točkami splošne politike. Angleška vlada je prepričana, da tudi japonska vlada želi, da bi čim prej prišlo do sporazuma in da ne bi rada položaja še bolj poostirala.

Bivši zunanji minister Eden je zastavljal vprašanje, ali vsi zainteresirani zdaj razumejo namen angleške vlade, ki hoče zagotoviti preskrbo Tienčina z življenjskimi potrebščinami. Chamberlain mu je odgovoril: Stori bomo vse potrebne korake, da zagotovimo preskrbo z živil. Nato je predsednik vlade tudi dejal, da blokada Kulangsuja še vedno traja.

Japonski veleposlanik pri Halifaxu

London, 19. junija. AA. Nocoj ob 18. je japonski veleposlanik v Londonu prispel v Foreign Office, da obišče zunanjega ministra lorda Halifaxa v zvezi s položajem na Daljnem vzhodu. Razgovor je trajal eno uro.

Vojaška posvetovanja v Singapuru

Singapore, 19. junija. Br. V četrtek se bodo tu sestali vrhovni poveljniki angleških in francoskih vojskih sil na Daljnem vzhodu. Na konferenci bo sodelovalo okrog 60 višjih oficirjev iz Burme, Indije, Indokine, z Malajskih otokov, iz Hongkonga in drugih angleških in francoskih oporišč na Daljnem vzhodu. Vrhovni poveljniki francoskih vojskih sil v Indokini general Martin prispe s svojim štabom v Singapore že jutri.

★

Protiangleško gibanje na severnem Kitajskem?

Rim, 19. junija. AA. (Stefani): Vzporedno z blokado angleške koncesije v Tienčinu ter mednarodne koncesije v Kulangsu se opaža nastopanje Japoncev proti angleškim privilegijem tudi na severnem Kitajskem. Enaka ofenziva se je začela tudi proti francoskim interesom in interesom Zedinjenih držav. Nasprotno se italijanski in nemški državljani ter njihove zastave povsod spoštujejo.

Politični krogi vidijo v angleških težavah na Daljnem vzhodu prvo in mogoče

odločilno preizkušnjo sil toliko slavljene solidarnosti treh tako zvanih velikih demokracij. Vesti, ki so prispele snci v Rim, pa niso niti najmanj ugodne za London. Niti Pariz niti Washington nista takoj nastopila za edinstveno fronto z Londonom, ki se trudi, da svoj spor z Japonsko razširi v angleško-francosko-ameriški spor z Japonsko. Anglija se nahaja s svojim nepostupljivim stališčem v sedanjem trenutku sama nasproti Japoncem, ter bo morala sama nositi odgovornost za posledice.

Čangkajšek pojde v Moskvo

Rim, 19. junija. o. Agencija Stefani poroča iz Tokia, da bo maršal Čangkajšek danes ali jutri odpotoval v Moskvo, da stopi v stike s Stalinom in ostalimi predstavniki ruske vlade ter z angleškim odposlancem Strangom. — Zena maršala Čangkajška bo odpotovala v Ameriko, kjer bo razen propagande sprožila tudi akcijo za najetje večjega posojila pri ameriških bankah.

Novo posojilo Kitajski

Pariz, 19. junija. w. Posebni poročevalec »Figara« zatrjuje, da je dobil podatke o prvih represalijah Anglije nasproti Japoncem. Razen odpovedi angleško-japonske pogodbe iz leta 1911 hoče Anglija zvišati carine na ves japonski izvoz v imperij. Dalje namerava preključiti dovoljenje, da bi smele japonske ladje pristajati v angleških lukah in mornariških oporiščih. Končno hoče baje Anglija z zneskom 5 milijonov funtov zopet ojačiti kitajsko dolarsko valuto.

Kratka pavza v Moskvi

Vlade proučujejo zadnje medsebojne predloge — Pogajanja se bodo nadaljevala, čim vlade določijo svoja stališča — Chamberlainova izjava v parlamentu

London, 19. junija. AA. (Reuter). Chamberlain je izjavil v spodnji zbornici, da je v četrtek popoldne sprejel Molotov francoskega in britanskega poslanika in g. Stranga, ki so mu orisali najnovejše britansko-francoske predloge. Drugi sestanek je bil v petek popoldne, ko je Molotov sporočil razne sovjetske pripombe na te predloge. Pogajanja se še nadaljujejo.

Reuter poroča dalje iz Moskve: V razgovoru med tremi veleislami je nastalo kratko zatijje, da se zastopnikom posameznih vlad omogoči proučitev raznih predlogov, ki so jih slišali v dveh razgovorih prejšnjega tedna z Molotovom. Čez nedeljo so se britanski poslanik sir William Seeds, francoski poslanik Naggyar in odposlanec angleške vlade William Strang stalno posvetovali, niso se pa sestali z Molotovom in tudi ne danes. Mislijo, da bodo počakali novih navodil iz Londona, preden se spet sestanejo z Molotovom.

London, 19. junija. AA. (Reuter): Laburistični poslanec Dalton je vprašal v parlamentu Chamberlaina, ali so navodila britanskemu poslaniku v Moskvi zadosti obsežna, da se bodo pogajanja mogla nadaljevati brez zavlačevanja. Chamberlain je odgovoril, da se to očitno mora odrediti v skladu s tem, kako pogajanja napredujejo. Moglo bi se zgoditi, da nadaljeval Chamberlain, da bi nekatere točke, ki bi se pojavile, potrebovale sklicevanje na prejšnje točke, toda jaz nisem opazil niti ene. Na vprašanje konservativcev, ali so razen za-

Nov rusko-japonski ribarski konflikt

Rim, 19. junija. o. Agencija Stefani poroča iz Tokia, da je sovjetski konzulat v Hakodate obvestil zvezo japonskih ribarskih podjetij, da v nobenem primeru ne more dovoliti japonskim ribičem ribolova vzdolž obale Kamčatke. Ta nenadni ukrep ruskih oblastev bo onemogočil vsako gibanje japonskih ribiških ladij v onem pasu. Japonski gospodarski krogi so se preko japonske vlade obrnili na ruska oblastva s prošnjo, naj se to dovoljenje izda, toda prošnja je bila odklonjena in razveljavljena so bili obem vsi vizumi japonskih ribičev. Agencija pristavlja, da bo ta ukrep ruskih oblastev še bolj poostiril situacijo na Daljnem vzhodu, ker je zaradi tega ukrepa nastalo ogromno razburjenje v Tokiu. Tamkaj trdijo, da so Rusi s to odredbo kršili obstoječo rusko-japonsko konvencijo o ribolovu.

Predsednik nankinške vlade žrtve zastrupitve

Šanghaj, 19. junija. o. Današnji kitajski tisk poroča, da je zaradi zastrupljenega vina na banketu japonskega konzula po hudih mukah umrl tudi Liangčong, predsednik kitajske vlade v Nankingu, ki jo je postavila Japonska. Kakor znano, je bilo na tem banketu z zastrupljenim vinom zastrupljenih 25 višjih Japoncev in njim prijaznih Kitajcev. Tudi stanje ministra nankinške vlade Kvanhuja je zelo resno in najbrže ne bo prebolel zastrupljenja.

držanja baltičskih držav še druge težkoče, je Chamberlain odgovoril, da je tudi več drugih takšnih točk.

Nove ruske zahteve

Pariz, 19. junija. z. Pogajanja v Moskvi, ki so spet nekoliko zastala, so ponovno koncentrirala na pozornost pariških političnih krogov. Po najnovejših informacijah iz Moskve je ruska vlada razširila svoje znane zahteve, ki jih je postavila glede baltičskih držav, sedaj splošno na vse evropske države, kolikor od Anglije še niso dobile garancij za svojo neodvisnost in obrambo svojih interesov. Ker William Strang nima pooblastil, da bi se pogajal glede takih skupnih garancij, je zahteval od angleške vlade novih navodil. V Parizu so pričeli tega mnenja, da se pogajanja ta teden verjetno še ne bodo zaključila.

Hitlerjevsko glasilo o pogajanjih

Berlin, 19. junija. AA. »Völkischer Beobachter« piše, da je Anglija žrtvovala o priliki angleško-sovjetskih pogajanj v Moskvi severne države na oltar fronte mira. Stroške računa zveze s Turčijo je plačal francoski zaveznik, Moskva pa noče ničesar žrtvovati, temveč nasprotno zahteva, naj Anglija nje plača. Moskva zahteva posebne garancije zaradi vročih tal na Daljnem vzhodu. Zaradi tega se pogajanja v Moskvi zavlačujejo.

Papeževo posredovanje med Poljsko in Nemčijo

Varšavski nuncij je odšel v Vatikan poročat o svojih razgovorih z zunanjim ministrom Beckom

Varšava, 19. junija. o. Papeški nuncij v Varšavi Cortessi je odpotoval v Rim, kjer bo poročal o svojih razgovorih z zunanjim ministrom Beckom. V službenih poljskih krogih priznavajo, da je nuncij svetoval poljski vladi mirno rešitev spora z Gdansk, pravijo pa, da ni predložil nobenega podrobnega načrta Vatikana, kako naj bi se gdanski vprašanje uredilo. V Varšavi smatrajo, da bo Vatikan stopil sedaj v stik z Berlinom, če bo Cortessijevo poročilo povoljno.

Rim, 19. junija. AA. Agencija Stefani poroča iz Varšave: Zunanji minister Beck je večeraj ponovno sprejel apostolskega nuncija msgr. Cortessija. Trdi se, da je stik predstavnika sv. stolice s poljsko vlado v zvezi z mednarodnim položajem, posebno pa s poljsko-nemškimi odnosi. Msgr. Cortessi odpotuje te dni v Rim.

Pomen Göbbelsovega govora

Berlin, 19. junija. z. Tukajšnji politični krogi pripisujejo Göbbelsovemu govorom v Gdansk slej ko prej poseben pomen. Pri tem naglašajo, da Göbbels ni imel le propagandne misije, nego je svojem govoru v soboto še posebej tolmočil trdno voljo nemške vlade, da ob prvi priliki uredi gdanski vprašanje. Göbbelsov govor smatrajo za pričetek nove nemške akcije glede na Gdansk. Politični krogi opozarjajo tudi na to, da se je v nemškem tisku spro-

žila nova kampanja proti Poljski, ki zavzema še večji obseg, kakor ona pred mesecem dni.

Odmev v Varšavi

Varšava, 19. junija. d. O govoru nemškega propagandnega ministra dr. Göbbelsa v Gdansk pravijo v poljskih političnih krogih, da ni prinesel v situacijo nikakršnih novih momentov. Göbbels je v svojih izjavah le ponovno podčrtal, kar nemški odgovorni državniki in nemški tisk že ves čas poudarjajo, odkar so se pojavila nasprotstva med Nemčijo in Poljsko. Listi objavljajo Göbbelsov govor le v kratkih izvlečkih.

Gafencu se vrača v Bukarešto

Atene, 19. junija. o. Zunanji minister Gafencu se je danes opoldne vkrcal na parnik »Dacio«. Na poti iz Aten v Konstanco se bo pri prevozu skozi Dardanele za kratek čas ustavil v Istanbulu in obiskal tamkaj patriarha.

Rumunski novinarji v Londonu

London, 19. junija. AA. Reuter. Nocoj je na croydonsko letališče prispelo 12 uglednih rumunskih časnikarjev, ki bodo ostali v Angliji 14 dni.

Naši kraji in ljudje

Pravdoslav Rebek

Ljubljana, 19. junija

V nacionalne in sokolske vrste je spet posegla bela žena, ki je iztrgala iz njenih vrst odločnega nacionalista in Sokola Pravdoslava Rebeka, višjega veterinarskega svetnika v pokroju. S pokojnim svetnikom Rebekom lega v grob mož, ki je vse svoje življenje posvetil nacionalnemu in človekoljubnemu delu. Rojen v Trstu 13. oktobra 1869 je zrasel med večnimi narodnostnimi boji, kar ga je še bolj utrnilo v narodnem in slovanskem duhu. Mladostna leta je preživel v Trstu, kjer je končal gimnazijo, po maturi pa je odšel na Dunaj, kjer je absolvirao visoko veterinarsko šolo. Svoje prvo službeno mesto je nastopil v Istri v Pazinu, kjer se je pričel takoj marljivo udeleževati v sokolskem življenju. V Pazinu so narodnjaki ustanovili Sokola in izvolili Rebeka za svojega starosta, ki mu je stal na čelu vse do pričetka svetovne vojne. Kakor mnogim drugim, tudi pokojnemu svetniku Rebeku ni prizanesla vojna vihra. Bil je mobiliziran in je ostal v vojni vse do konca leta 1918. Dasi avstrijski oficir, je ostal nepokolebljivo zvest slovenskemu in sokolskemu mišljenju. Leta 1919 je prišel s svojo družino v Trebnje, kjer je nastopil službo sreskega veterinarja. V Trebnjem je ostal tri leta, nakar je bil premeščen v Ljubljano, nekaj časa pa je služboval tudi kot območni veterinar na Rakeku. Tudi na Rakeku ga je pot vodila v nacionalne in sokolske vrste. Iz Rakeka je prišel spet v Ljubljano, kjer je služboval vse do svoje upokojitve leta 1931.

Po upokojitvi se je ves posvetil nacionalnemu in sokolskemu življenju. Pod Rožnikom si je zgradil svoje domovanje, ki ga je v zadnjem času krasno preuredil za jesen svojega življenja. Pokojni svetnik Rebek je bil na Viču markantna in obče spoštovana osebnost. V političnem življenju je stal krepko v vrstah JNS. Vičani so ga izvolili zaradi njegovega odkritega in poštenega značaja v bivši občinski odbor, dolgo let pa je bil predsednik viške k. o. JNS. Zaradi rahlega zdravja je lansko leto na obnem zboru odločil mesto predsednika, ostal pa je zvest jugoslovanski nacionalni ideji do svoje smrti. Tudi viški Sokol ga šteje med svoje zveste člane in marljivo sodelavce. V upravnem odboru je zavzemal mesto člana častnega razsodišča, marljivo pa je pomagal tudi pri društvenih prireditvah kot blagajnik. Vneto se je udeleževal tudi na gospodarskem polju. Sadržarska in vrtnarska podružnica na Viču je izgubila z njim dolgoletnega predsednika, viška gasilska četa in Opleševalno društvo pa zvestega podpornika in dobrotnika.

Pokojni svetnik Rebek je s svojo zvesto družico Irmo, roj. Runko, vzgojil v strogo narodnem in sokolskem duhu štiri otroke, ki so vsi preskrbljeni in zavzemajo odlične položaje. Najstarejša hčerka Nevina, mag. far. je poročena s prof. Prevencem, Nada je profesorica v Karlovcu. Rado je mag. phar. na Bledu, najmlajši sin Branko pa je stavbenik. Dragoga pokojnika bomo spremlili v torek 20. t. m. popoldne ob 17. na viško pokopališče. Odličnemu nacionalistu in Sokolu bomo ohranili časten spomin, preostali pa izrekamo svoje globoko sožalje.

Mako Dakar 60 letnik

Rod brata Daka Makarja poteka iz Žumberka, kjer biva že skoro pet stoletij kot nekaka straža lepe Bele Krajine pošteno, skromno, toda junaško žumberško ljudstvo, potomci onih Šrbov, ki so v tolikih bojih dokazali, da jim je postala nad vse mila tudi njihova druga domovina tam ob Kolpi in sosesčini. Od tam je prišel rod brata Daka v Metliko in si ustanovil svoje domovanje. Ko se je pred 32 leti ustanovil

Sokol v Metliki, si je izbral za starosta brata Daka Makarja. Brat Makar se je tedaj ves posvetil sokolskemu delu in dosegel, da se je število sokolskih postojank med Belokrajinci od leta do leta večalo. Skrbel je, da je bil metliški Sokol vedno v najtesnejših stikih z ostalimi bratskimi društvami v Beli Krajini in v sosesčini. Vodil je svoje Sokole na sokolske zlete in jih vzgajal v zveste sinove svoje domovine.

Metlika je postala in ostala pod njegovim vodstvom močna sokolska postojanka. Gotovo ga danes pozna sokolstvo širih Jugoslavije in ceni njegovo delo. Društvu je starostavil skoro tri desetletja, nato pa se je umaknil in prepustil vodstvo agilnemu bratu dobrovoljcu Hočevanju. Njega pa so bratje soglasno počastili s tem, da so ga izvolili za častnega starešino svojega društva.

Vendar pa brat Dako ni držal rok navzkriž. Tudi še zdaj je vedno in povsod pri sokolskem delu, zlasti zdaj, ko se urednišče njegova davna želja, da bo metliški Sokol otvoril svoj lastni sokolski dom. Dne 9. julija se bodo otvorila vrata

doma in brat Dako bo z vsemi svojimi sobratji slavil dan, ko bo dopolnjeno tudi to veliko delo. Prepričani pa smo, da tudi potem še ne bo končal dela, saj je pri svojih letih tako krepak, da mu njegova de-

lavnost in vztrajnost ne bosta dali počivati. Zato mu kličemo: Bodi nam še dolgo zdrav, dragi brat Dako, pri sokolskem delu!

Posledice nepravilnega gospodarstva pod Gorjanci

Št. Jernej, 17. junija
Pred dobrim mesecem smo opozorili v »Jutru« na nevarnost naših hudourniških potokov, ki nam prinašajo vodo iz Gorjančev. Povedali smo tudi, da za nevarnost poplav ni odgovorna samo priroda, ampak v veliki meri naše gospodarstvo z gorjanskimi gozdnimi zakladi, ki je vse drugo ko pametno. Z dosedanjim načinom razgozdanja smo izgubili že v veliki meri prirodni regulator vodnih količin naših potokov. Posledice so porazne. Sicer slabotni potok je pokril na nekaterih mestih rodovitne njive in travnike z debelo plastjo peska. Uničeni so mnogi rodovitni predeli. Drugod je rodovitno prst s posevki zopet odneslo.

Prirodnim elementom je pomagal človek tudi drugače. Po polurni plohi doživljamo redno poplavljanje cest, ki se spremenijo v potoke. Na nekem mestu se spremenil kanal v gejzir, ki zalije cesto s pol metra globokim potokom. Pojav kaže, da so res položili pri kanalizaciji na spodnjem koncu ožje cesti kakor v zgornjih predelih. Te nesmotrne tehnične kurioznosti gotovo nimajo nikjer drugod po svetu.

Strahno opustošenje je prinesla poljem, zlasti pa še travnikom Krka, ki je uničila vso krmno. Blatna trava ne more služiti niti steli, ker bi jo živina pobirala in se nalezila metljičnosti. Ljudje ne vedo, kaj s košnjo početi, uničena trava pa mora s travnikov, da naredi prostor otavi.

Cenilci so vestno obhodili opustošene kraje in izračunali škodo, ki gre v sto in stolisice. Pač v nadi, da bo prišla od kod podpora. Občina je prejela te dni za prizadele podpore iz banovine v višini tri tisoč dinarjev. S tem se je pojavilo težko vprašanje, kako podporo pravično razdeliti. Nekateri so mnenja, naj se podeli za ta denar na prizadele glavo kilogram koruze in moke. Drugi pravijo, naj bi se denar porabil za prošnje.

Pred leti je dala izdelati občina na banovini načrte za izsušitev in melioracijo obsežnih zamočvirjenih kompleksov, ki se raztezajo na severni strani sentjernejskega polja do Krke. Proračun je znašal dva milijona petdeset tisoč dinarjev. Delo je bilo porazdeljeno na deset let. Vsako leto naj bi se torej investiralo v to prepotrebno delo dvesto tisoč dinarjev. Izgradila naj bi se obsežna mreža odtočnih kanalov, ki naj bi bili solidno zgrajeni, da bi bilo vzdrževanje čim cenejše. Padci vode naj bi se dušili z betonskimi pragi. Od tega prvotnega navdušenja ne vidimo žal več mnogo. Betonske prage so nadomestili z zloženim kamenjem, spričo česar o trajnosti ne moremo govoriti. Namesto predvidenih dvesto tisoč na leto je bil porabljen doslej v treh letih morda komaj enoleten obrok. Najslabše pa je, da kaže, da se bo vse skupaj zavrglo. Vedeti moramo, da imamo z napol izgotovljenimi deli, ki požirajo denar, ne prinašajo pa predvidenih koristi, dejansko mnogo škode. Tako ravnanje nikakor ne kaže na pametno načrtno gospodarstvo. Spominja pa nas že na podobne operacije v preteklosti. Na primer ko smo zazidali v temelje vrhpoljske šole, ki ne bo na teh temeljih nikoli stala, sto tisoč dinarjev.

Drugačnjo taktiko opazujemo glede ureditve hudourniškega vprašanja, ki se rešuje na čisto drugačen način, kakor osuševanje in melioracije. Tako so začeli letos pobirati za nekakšen fond po šestdeset dinarjev od mlinarskega kamna in deset dinarjev od stope. Prizadele je okoli trideset mlinarjev in šest žagarjev, ki jim predpisujejo prispevke po vodni moči. To jih je toliko bolj prizadelo, ker imajo ljudje v zadnjih letih vedno manj dela za nje zaradi nenavadno slabih žitnih letin. Med seboj so govorili že o možnosti štrajka, ker nimajo redne poti za ugovore. S štrajkom da naj bi v dobi mlačve le opozorili na svoje težave. Medtem pa, ko plačujejo regulacijski fond, jim voda uničuje naprave in ruši jezove.

Veliko škodo prizadevajo nenadne poplave divjačini v obsežnih krakovskih goz-

dovih, ki jih voda preplavlja. Voda zalije namreč te gozdove, v katerih je mnogo divjačine najprej tako, da nastanejo veliki otoki, na katere se divjačina umakne. Z naraščanjem vode pa otoki polagoma izginejo, kar prinaša pogin vsemu, kar se je na otoke zateklo.

Uničeni kraji ob Sotli

Obsoteljska dolina je v vodi. Okoliša Imeno in Imenska gorca sta popolnoma uničena deloma od vode, največ pa po toči, ki je oklestila vse, kar je našla v vinogradih, njivah in travnikih. Vinogradi pod cerkvico Sv. Križ so najhujše trpeli, posebno posestniki: Božičnik, Sinkovič, Selekar, Missia, katerih vinograde je zasul se plaz in zakopal pod seboj množico vinske trte. Hudo je toča uničila pridelek tudi Pakju, Belini, Pfeiferju, Cvetku in Turku Juriju. Ti kraji so največjega pomolovanja vredni, saj jih zadevajo leto za leto same nezgode. Nekaj let po vrsti obiskuje toča vedno ene in iste kraje, pridružujejo se še razne svinjske kuge, slinavka in povodnji. Kužne bolezni so tem revežem ugonobile živino. Komaj je slinavka prenehala, bi živina potrebovala dobro krmno, pa je ni, saj je vse travnike v Imenem voda poplavlja in seno uničila. Živine ne moremo prodati, sejmi so zaradi slinavke, ki je sedaj izbruhnila v ostalih krajih tega območja, prepovedani. Živine pa nimamo s čim prehraniti.

Nujno je potrebna državna ali banovinska pomoč, da se ohrani vsaj plemenska živina. Treba je spet odpreti trg in pridobiti kupce, kajti slinavka je sedaj le še v kozjanskem okraju, dočim so naši najtežje prizadeti kraji te bolezni že rešeni. Nekateri najbolj po toči udarjeni nimajo potrebne hrane, saj so uničena žitna polja, tako da so letos zastoj žrtvovali vse delo in velike stroške za obdelavo vinogradov, ki so za vrsto let po toči popolnoma uničeni. Kako se bodo ljudje preživljali, oblačili in plačevali davščino? Ljudje jokajo v obupu in prosijo pomoči.

ZAPOMNITE SI

Kvik

Skrb za ribarstvo

Celje, 19. junija
Ribarsko društvo v Celju je imelo v petek zvečer pri g. Bergerju redni občni zbor, ki se ga je udeležilo res lepo število članov. Predsednik, dvorni svetnik g. dr. Josip Kotnik je pozdravil predsednika Zveze ribarskih društev za dravsko banovino, železnikega svetnika g. A. Suligoja in zastopnika našega tiska g. Pečnika. Društveni gospodar g. ravnatelj Zorko je poročal, da se je društvo v preteklem poslovnem letu bavilo predvsem s povzdigo ribarstva, zlasti z izpopolnitvijo društvene ribogojnice v Pečovniku pri Celju, in z obrambo pred onesnaževanjem vod po in. dustriji. Ker je že nekaj let primanjkovalo postvrgaja zaroda, je odbor sklenil zgraditi v ribogojnici tretji bazen za materno ribe. Društvo je ustanovilo letos na vrtu g. Ferda Bergerja na Dečkovem trgu stalen ribji trg, ki bo vse leto založen z vsemi pri nas živečimi sladkovodnimi ribami. Revirna razdelitev je končana in pripravljena za objavo. Z novo banovinsko uredbo o ribarstvu so urejene za dravsko banovino nove minimalne mere rib, novi lovopusti in nove, znane takse. Mnogo sporov je imelo društvo v preteklem poslovnem letu z raznimi industrijami, ki onesnažujejo vode in s tem povzročajo katastrofalno zastrupljanje rib. V tej borbi podpira društvena prizadevanja po

Le zidar zna sezidati hišo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinov milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

TERPENTINOV MILO
Zlatorog

vseh svojih močeh magistratni direktor g. Ivo Subić.

Tajnik g. B. Zdošek je poročal, da ima društvo 130 članov, to je isto število kakor lani. Gosp. ravnatelj Zorko, ki kot odlični strokovnjak izredno požrtvovalno sodeluje v Ribarskem društvu, je bil imenovan za člana ribarskega posvetovalnega odbora pri banki upravi. Društvo je našlo v svojem delovanju vedno polno razumevanja pri Zvezi ribarskih društev. Po razveljavitvi poročila blagajnika g. ravnatelja Turška je prejel odbor na predlog revizorja g. Gerdine razrešnico, nakar je poročal vodni nadzornik g. Stifter.

Predsednik Zveze g. svetnik Suligoj je sporočil pozdrave Zveze in poročal o aktualnih ribarskih zadevah, med drugim o razmerah v ribarstvu v Sloveniji in na Hrvaškem, o Ribarskem vestniku in zastupljanju vod po industrijah. Občni zbor je izvolil 13 delegatov za občni zbor Zveze ribarskih društev, ki bo letos v Celju. Ravnatelj Zorko je opozoril na razsodbo Stola sedmorice, da kaznuje ribje tatvine po § 322. k. z. pristojno okrožno sodišče in ne politično upravno oblastvo.

Zlata poroka v Preddvoru

Redka slavnost je bila v nedeljo 17. t. m. v Preddvoru. Obhajala sta zlato poroko, bivši posestnik v Mačah pri Preddvoru, sedaj preuzitkar Aleš Anton in žena Jerica. Zenin se je rodil l. 1859. Izbral si je leta 1886 za tovarišico 1867 rojeno brhko Jerico, hčerko posestnika iz vasi Za Vodo pri Gorah. Rodilo se jima je 11 otrok, od katerih jih živi še 7, in sicer 5 hčera in 2 sinova, kateri so vsi dobro poročeni, le najmlajši Janec je še pri starših. Redek primer pa je (vsi v današnjih časih), da sta bila vsa ta dolga leta drug drugemu res prava zakonska tovariša. Želimo jima še mnogo zdravja.

Bodočnost Kočevja

Kočevje, 15. junija
V povojnih letih so mnogi znaki kazali, da se bo Kočevje lepo razvijalo. Na vseh poljih je bil očiten napredek, različni načrti so se porajali in mnogo se je delalo. Občina je bila aktivna, na rudniku je bilo zaposlenih nad 1000 ljudi, dobili smo popolno gimnazijo in lep dijaški dom, slovenske kulturne prireditve so bile vedno gostejše. Obetala se je tudi železniška zveza s morjem, ki bi močno doprinesla k vsestranskemu razvoju mesta. Ko je rudnik skril obrat, sta bili zgrajeni dve tekstilni tovarni, ki sta zaposlovali okrog 1000 ljudi.

Toda po nekaj letih procvita in sunkovitega napredka je prišlo do zastaja, ki je

krajskih lepote vse pogoje za privabljanje tujcev, ki pa zaradi zanikarnosti vaščanov goste naravnost odbijajo. V hiše z majhnimi, z rožami in drvmi založeni okni ne prihaja ne zrak, niti svetloba. Ob glavnih potih stoje pred hišami in to prav pod okni stranišča, gnojšča in svinjaki. Po potih je polno živalskega blata, po njih se pode strgani in umazani otroci in begajoča živina. Ko stopa skozi vas, te izza hišnih vrat in vogalov motrijo radovedni občani mrkih in sovražnih pogledov. Če psi lajajo na mimo idoče, ni nikogar, ki bi jih pomiril, nasprotno, gotovi ljudje celo uživajo v tem, da imajo tuji strah pred njimi. Vsak gost si želi prijaznih in uslužnih ljudi, ki na prijazen pozdrav lepo odgovorijo, ne pa takih, katerih mrki pogledi že sami povedo, da si nezaželeni gost.

Primerilo se je celo, da so domačini metali kamenje na avtomobil, ki je vozil skozi vas. Ali pa: neki možki je nemoteno opravljal ob glavni cesti potrebo v času, ko je polno zasedeni avtobus vozil prav tik mimo.

V drugih kulturnih državah se vsako leto vrše tekmovalna za lepoto vasi. Vaščani so zelo ponosni na nagrade in priznanje za delo, ki ima dobre gospodarske posledice za njihove vasi. Tudi pri nas bi se morala uvesti taka tekmovalna. Zato bi bilo dobro uvesti petletko za asanacijo naših vasi. V tem času bi se z lastnimi močmi in s podporo banovine in države lahko temeljito preuredile tiste vasi, ki jih posebne pokrajinske lepote usposablja za privabljanje tujcev. V petih letih naj bi se do bro ohranile hiše dobile večja okna, nove pode itd. Izpred hiš in iz bližine cest ter potov bi se morale odstraniti svinjaki, stranišča, gnojšča in druga taka pavlaka,

bil v mnogočem posledica splošne gospodarske krize. Rudnik je močno skril obrat, tako da mu je pred leti grozila celo ukli-nitev. Velika Kajfeževa trgovina in industrija je prišla v konkurz. Mestno gospodarstvo je doživelo strahovit polom, ki še ni likvidiran in tudi kmalu ne bo. Železniško zvezo z morjem so pričeli graditi iz Črnomlja namesto iz Kočevja. To so glavna dejstva, ki so privedla kočevsko mesto do sedanjega stanja.

Danes opazamo na vseh krajih vrzeli, ki jih bo težko zamašiti. Mestna občina z vsemi institucijami, povezanimi z njo, je na tleh. V takem gmotnem stanju seveda ne more v zadostni meri izpolnjevati svojih nalog, ker ji finančne možnosti ne dopuščajo nobene večje akcije v kakršnemkoli oziru. Rudnik TPD je zopet v zastoji, o čemer je »Jutro« že poročalo. Še teh 100 rudarjev, ki so ostali, nima ne dela ne zaslužka. Da bi rudnik povečal svoj obrat, o tem ni govora, treba bi pa bilo, da ga obdri vsaj v dosedanjem obsegu in da bodo preostali rudarji imeli delo. Obe tekstilni tovarnici sta nazadovale, v eni jih od nekdajnih 600 delavcev dela še kakih 100, pa še ti neredno. Po propadu Kajfeževe žage sta ostali dve majhni žagi s približno 40 delavci. Posledica vsega tega je, da se je mnogo slovenskih ljudi izselilo v razne kraje in tudi v inozemstvo. Mirno lahko postavimo trditev, da danes nimamo v Kočevju niti enega industrijskega podjetja, kjer bi imeli delavci stalno in nemoteno zaposlitev. Poleg tega so se tudi delovni pogoji znatno poslabšali.

Gimnazija in dijaški dom sta v kočljivem položaju, o čemer smo tudi že poročali. S prihodnjim šolskim letom bo imela gimnazija prvih 6 razredov, nato bosta postopno sledila še sedmi in osmi, če bo dovolj dijakov. Kljub vsemu je obstoj popolne gimnazije stalno ogrožen, čemur bi bilo treba še vendar napraviti konec. Glede dijaškega doma nimamo nikakih upov več, če se ne zgodi kaj izrednega, bo v kratkem vse njegovo imetje prišlo na dražbo. Vsi kočevski Slovenci skupaj nimamo toliko vesti in vneme, da bi rešili našo najpotrebnejšo ustanovo, s katero je povezan obstanek popolne slovenske gimnazije. Pred leti so nameravali preseliti zavod za slepe v Škofjo Loko, sedaj to vprašanje ni več na dnevnem redu. Torej le ena tolažilna misel! Samo za eno pridobitev smo kočevski Slovenci v zadnjih letih postali bogatejši, to je: za sokolski dom, ki pa še ni opremljen.

Zadnje dni krožijo po mestu vesti, da se bo sresko načelstvo premestilo iz Kočevja v Ribnico. Vesti izhajajo iz dokaj informiranih krogov. Ne bomo se zaenkrat spuščali v razglabljanja o tem vprašanju, poudarjamo le, da bi bila to usodna napaka in da se to ne sme zgoditi! Proti temu govore gospodarski, socialni in lastni nacionalni razlogi. Vprašanje je bilo že večkrat na dnevnem redu. Značilno je, da kočevski Nemci niso proti premestitvi, temveč da si jo celo žele. Stvari stoje danes tako, da lahko čez noč izgubimo sresko načelstvo, popolno gimnazijo in dijaški dom. V Kočevju je vse nestalno.

Med Slovenci in Nemci v mestu ni sodelovanja — razen pri volitvah. Bolj žalostno pa je dejstvo, da ga tudi mi med Slovenci, ki niso razdeljeni samo po strankah, temveč tudi po majhnih klikah. Meddržstvenega odbora, na katerega ustanovitvi se je letos ponovno delalo, še do danes ni. Nikjer ni smotnega dela, ne na gospodarsko-socialnem, ne na narodno-obrambnem, ne na kulturnem polju. Nasprotno: delavljne premeščajo in onemogočajo. Dela pa je toliko in tako važnega!

Dosti mračni razgledi so pred nami, mi pa čakamo in se niti ob dvanaesti uri ne zganemo. Nikjer ni volje do dela, še manj do skupnega dela za interese splošnosti. To je današnje Kočevje.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

ki ni prijetna za nos in oči. Napeljati bo treba vodovode, urediti ceste in pota, namestiti orientacijske deske na razpotjih, ter na razglednih točkah in ob potih klopi. Skrbeti je treba v vseh za nočni mir, da bodo gostje lahko spali pri odprtih oknih, a da jim ne bo udarjal v sobe smrad po gnoju, da jih ne bo dramilo iz spanja rogovljenje pijancev, mukanje krav in lajanje psov.

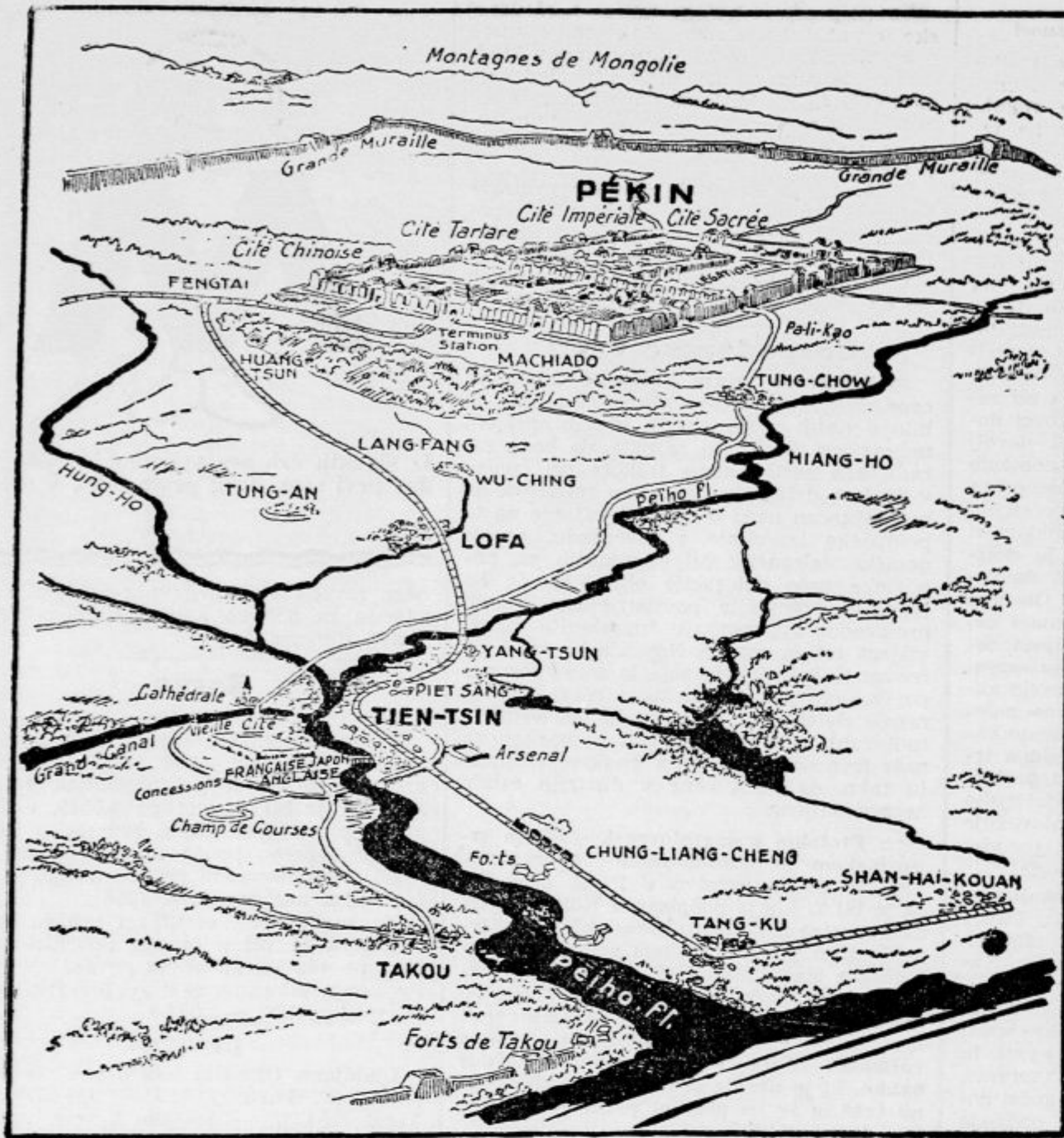
Tudi v duhovnem pogledu bo morala naša vas iti vzporedno s potrebami in časom. Lepo in prijazno ponašanje občanov nasproti tujcem je včasih več vredno kakor kupica dobrega vina. Smisel za vse dobro, lepo, okusno, koristno in prijetno, neprisljčno vedenje, zmerne zahteve in slične vrline bodo prinesle v našo vasi zadovoljstvo, blagostanje in srečo! Prijetati je treba predavanja za vzgojo ljudstva, predvsem pa gospodinske in kuharske tečaje. Vsaka vas bi morala poslati nekaj najbolj nadarjenih mladeničev in mladenk v meščanske in gospodinske šole, iz katerih bodo izšli dobri gospodarji in gospodinjice.

Če se bo v tem pravcu delalo v nekaterih s prirodnimi krasotami obdarjenih vseh, bodo te vasi postale prijetna, privlačna letovišča za vse one deset tisoče državljanov in zasebnih nameščencev, ki so razvedrila, počitka in miru potrebni.

Naše gospodarske in kulturne ustanove imajo v pogledu asanacije vasi in narodne prosvete še široko polje. Kadar bo sloveneka vas v tem pogledu na boljšem, bo tudi naš kmet v krogu svoje družine na svoji domaćini doživel lepše dni in se mu ne bo treba postavljati pred vrata tovarni in prosjati za delo.

Matija Sušnik.

Angleške in francoske koncesije v Tiencinu

Blokirani Tiencin

Koncesije in kapitulacije

Iz dneva v dan postaja bolj jasno, da je položaj Velike Britanije na Daljnem vzhodu resno ogrožen. V tej igri je namreč 250 milijonov funtov šterlingov, — sedemdeset milijard dinarjev naše veljave — katere je Anglija investirala na Kitajskem.

Čemu je prišlo do blokade Tiencina na po Japoncih?

To vprašanje se vedno nanovo sliši iz ust ljudi, ki niso poučeni o razmerah na Daljnem vzhodu. In Evropa je z izjemo kolonialnih imperijev o tem malo poučena.

Uvod v blokado Tiencina je bil umor kitajskega carinika, ki je bil naklonjen japonskim zavojevalec. Takšni umori so na Kitajskem vsakdanji dogodek, toda to pot so Japonci stvar napihili in naredili iz običajnega zločina mednarodno afero. Tega umora so bili osumljeni štirje Kitajci. Japonske oblasti so izvedle preiskavo in Kitajci so priznali zločin. Navadno se takšni incidenti na ta način likvidirajo. Toda morilci so bili nastanjeni v angleški koncesiji. Japonci so jih zaradi tega izročili angleški oblasti, ki pa je preiskavo proti njim ustavila, baje zaradi izjave, da so jim Japonci z mučenjem izsilili priznanje, da so umorili carinika. Japonci so nato z oboroženo silo zaprli dohod v angleško in francosko naselbino ter uvedli najstrožjo kontrolo prometa.

Kitajska je bila do 19. stoletja zaprta za trgovinski promet z Evropo in Ameriko. Sredi prejšnjega stoletja pa je bila z orožjem primorana spremeniti svoje stališče in odpreti vrata inozemski trgovini. Angleži so bili pionirji te trgovine. L. 1842 so si na podlagi pogodbe zagotovili trgovanje v petih kitajskih pristaniščih. Dve leti pozneje

so si pridobili to pravico tudi Francozi. Prvi in drugi so smeli imenovati svoje konzule. To je trajalo do l. 1899 ko je Kitajska odprla tudi druge svoje luke inozemskemu prometu. Inozemci so se začeli naseljevati na kitajskih tleh in tako so nastale koncesije, naselbine s tujim življenjem.

Konzuli v koncesijah so dobili važno pravico izvrševati sodno prakso v državljanskih in kazenskih zadevah. Tako je nastal režim kapitulacij. V začetku 20. stoletja se je Kitajska začela upirati sistemu kapitulacij. Anglija, Francija, Zedinjene države in Japonska so tedaj obljubile, da jih bodo ukinile. Postavile pa so pogoj, da mora Kitajska, preden se kapitulacije odpravi, urediti svoje sodstvo in dobro upravo. Na konferenci v Washingtonu l. 1921 je Kitajska ponovila svojo zahtevo po odpravi kapitulacij. Ta zahteva pa se ni izvršila iz enostavnega razloga, ker ni bilo zanjo podlage. Državljanstva vojna na Kitajskem, ki se je bila medtem začela, je preprečila ureditev notranjih razmer. Ker Kitajska po tem času ni imela močne vlade, ki bi bila omogočila izvedbo obljub, je ostalo vse pri starem. Pred dvema letoma se je položaj nanovo zaostрил zaradi japonskega pohoda na Kitajsko. V takšnem stanju so neurejene razmere trajale dalje, zdaj pa je Japonska vnovič opozorila na to vprašanje, in sicer v ostri obliki blokade proti angleškim in francoskim koncesijam.

Mednarodna polarna razstava

Prihodnje leto v Bergenu na Norveškem

V Bergenu na Norveškem pripravljajo mednarodno razstavo polarnega raziskovanja, ki bo prva te vrste. Z Norveškega so se priglasi k sodelovanju seveda vsi, ki imajo kakšno ime glede raziskovanja severnega in južnega tečajnega pasu, pripravilo pa se je tudi že 14 tujih držav, ki hočejo biti na razstavi zastopane s svojimi posebnimi oddelki.

Razstava se bo vršila od 15. maja do 22. septembra prihodnjega leta. Z obsežnim kartografskim, fotografskim in modelnim materialom bodo prikazali razmere v po-

larnih krajih, položaj ljudstev, ki živijo tam, njih gospodarski ter higienski razvoj, kakor tudi delo kulturnih narodov v polarnih področjih. Razstava bo prikazala v prvi vrsti seveda zgodovino polarnega raziskovanja, imela pa bo poleg znanstvenega tudi sportni značaj.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Byrd se zopet pripravlja za odhod na Južni tečaj

Ameriški raziskovalec admiral Byrd je dobil od svoje vlade naročilo, naj pripravi novo ekspedicijsko na Južni tečaj, kjer bo topot lekal ležišča premoga in nafte

Skica kaže pogled na Tiencin z reke Peiho iz ptičje perspektive. Pristanišče leži kakšnih sto km daleč od stare kitajske prestolnice Peking, za katero se razteza slovit »Kitajski zid«, ki je branil tujcem vpad v kitajsko deželo. Dalje proti severu se dvigajo masivi Mongolskega gorovja.

Prav predstavotvorno je na skici opazorjen Peking s svojimi mestnimi četrtmi, a nič manj važen se ne zdi Tiencin z mednarodnimi koncesijami. Pas, ki vključuje angleške, francoske in japonske koncesije, je najvažnejši in obsega jedro mesta.

Tiencin je namreč pristanišče Pekinga. Ima približno poldrug milijon prebivalcev. Toda skoro važnejše od poldruga milijona ljudi so mednarodne koncesije s svojimi pravicami, čeprav so po številu svojih gospodarjev skromne: Angleži imajo namreč v svoji koncesiji kakšnih 3000 svojih državljanov in 2000 drugih inozemcev ter 45.000 Kitajcev. V francoski koncesiji živi komaj 1000 Francozov in 60.000 Kitajcev. Varnostno službo na meji koncesij ojačujejo posadke z angleških, ameriških in francoskih ladij.

Črni lasje za letošnjo modo

Ze lansko leto je moda napovedala malo vojno plavim in rdečkastim lasem. Sedaj so dobojevali »odločilno bitko« in zmagali so črni lasje. Ves Hollywood je preko noči počrnel.

Joan Crawfordova, Joan Bennettova in druge velike zvezde se ponajajo s črnimi lasmi. Najsrečnejša je med zvezdami mlada Hed Jamarr, nekdanja Hedy Kieslerjeva, ki se je vedno branila, da bi svoje črne lase prebarvala. Sedaj lahko ponosno izjavlja, da je bila predhodnica »najnovejšee« lasne mode...

Redka knjiga

Prof. Bailey iz Londona sestavlja že pet let knjigo, ki bo, kadar bo dovršena, pomenila njegovo življenjsko delo. To bo predvidoma šele čez pet let. A ko bo knjiga dotiskana, bo na svetu komaj dvajset ljudi, ki jo bo lahko čitalo. Knjiga bo namreč slovar kotaneziškega jezika, ki so ga govorili ljudje pred tisoč leti nekje med Tibetom in Turkestanom. Zdaj vedo zanj le še jezikoslovci, zato bo slovar izšel samo v petsto izvodih.

Staroveški zlati rudniki

V grški Makedoniji so v bližini Kavale odkrili zlate rudnike staroveških macedonskih kraljev. V rovih so našli kose rude, ki jih je najti običajno v zvezi z zlatom. Nobenega dvoma ni, da gre za stare zlato jame, ki sta jih opisala Herodot in Tukidides. Neka družba, ki hoče s privoljenjem oblasti izkoristiti rudno bogastvo v Makedoniji, je odredila sedaj raziskave, ki naj doženejo, ali je v teh nekdanjih rudnikih še kaj zlata, da bi ga bilo vredno pridobivati. Strokovnjaki so mnenja, da bi bilo v tem ozemlju mogoče najti nova nahajališča, če bi se stara izkazala za neizdatna.

Smrtna nesreča mladega Windischgrätza

Knez Rudolf Windischgrätz, vnuk bivšega avstrijskega cesarja Franca Jožefa je te dni na Kahlenbergu pri Dunaju trčil z nekim motociklistom. Padel je tako nesrečno, da si je prebil lobanjo. Umrl je v bolnišnici, kjer so mu zaman skušali nuditi zdravniško pomoč. Rudolf Windischgrätz je bil star 27 let.

Rešitev v zadnji minuti

Mož, ki se je rešil iz »Thetisa«

Spričo katastrofe francoske podmornice »Phenix« dobiva naslednji sestavek še posebno aktualnost.

»Lucky Arnold« imenujejo na Angleškem višjega strojnika W. C. Arnolda, enega izmed četvorice mož, ki so si pri grozotni katastrofi podmornice »Thetisa« rešili življenje. Po naše bi se reklo »srečni Arnold«. Mož pa ni imel sreče samo v primeru »Thetisa«. Sam se ne ve spominjati, kolikokrat je že ušel smrti. Dvanajst let služi pri britski vojni mornarici in vse njegovo življenje stoji pod geslom: »Rešitev v zadnji minuti«. Ko so ga tedaj, ko je ušel je kleni grobnici »Thetisa«, vprašali, kakšni so njegovi počutki, je odgovoril samo to: »Imam pač srečo.«

Njegov oče pravi, da je Williama že v otroških letih številne krat opazila senca smrti. Ko je bil še dojenček, je začela njegova zibelka goreti, a kakor po čudežu je ostal nepoškodovan med zogljenelimi ostanke. Drugič ga je prevrnil splašen konj. Ko mu je bilo šest let, je padel iz drugega nadstropja očetove hiše, toda na žimnico, ki so jo hoteli na dvorišču izteptati. Nekoč pa je kot solarček padel pod avtobus in samo nekoliko milimetrov od njegove glave so šla težka kolesa.

Srečni Arnold si je izbral kakor njegova starejša brata mornariški poklic. Ze tretji dan po svojem nastopu je padel kot mornarček v morje. Toda straža je bila opazila nesrečo in priklicala pomoč. Popolnoma izčrpanega so ga rešili v zadnji minuti, kajti mož, kakor mnogi mornarji, ni bil dober plavalec. V naslednjih letih je padel še dvakrat preko krova torpedovke, in sicer ga je nekoč prav za prav silen val posnel s krova. Toda rešilni pas, ki so ga vrgli za njim, je padel natančno preko njegove glave. V viharjem vremenu bi bilo drugače le malo upanja, da bi ga rešili.

Hud doživljaj je bil tudi tedaj, ko se je v sydnejskem pristanišču prevrnil kuter, v katerem je bil Arnold. Dolge ure se je držal za ladjo, ki je ostala prevrnjena na

Obglavljen

V soboto zjutraj ob štirih so na dvorišču kaznilnice v Versaillesu obglavili množstvenega morilca Evgena Weidmanna iz Frankfurta. Pred smrtjo je izjavil, da hoče umreti kot dober kristjan...

površini, končno je prišla rešitev, toda pri tej so trije njegovi tovariši utonili. Ko je bil nekoč v Šanghaju na kopnem, se je zapel v pretep in pijan Malajec mu je zasadil nož v prsa. Samo za široko lasu je šla konica mimo srca. Ležati je moral dalj časa v bolnici.

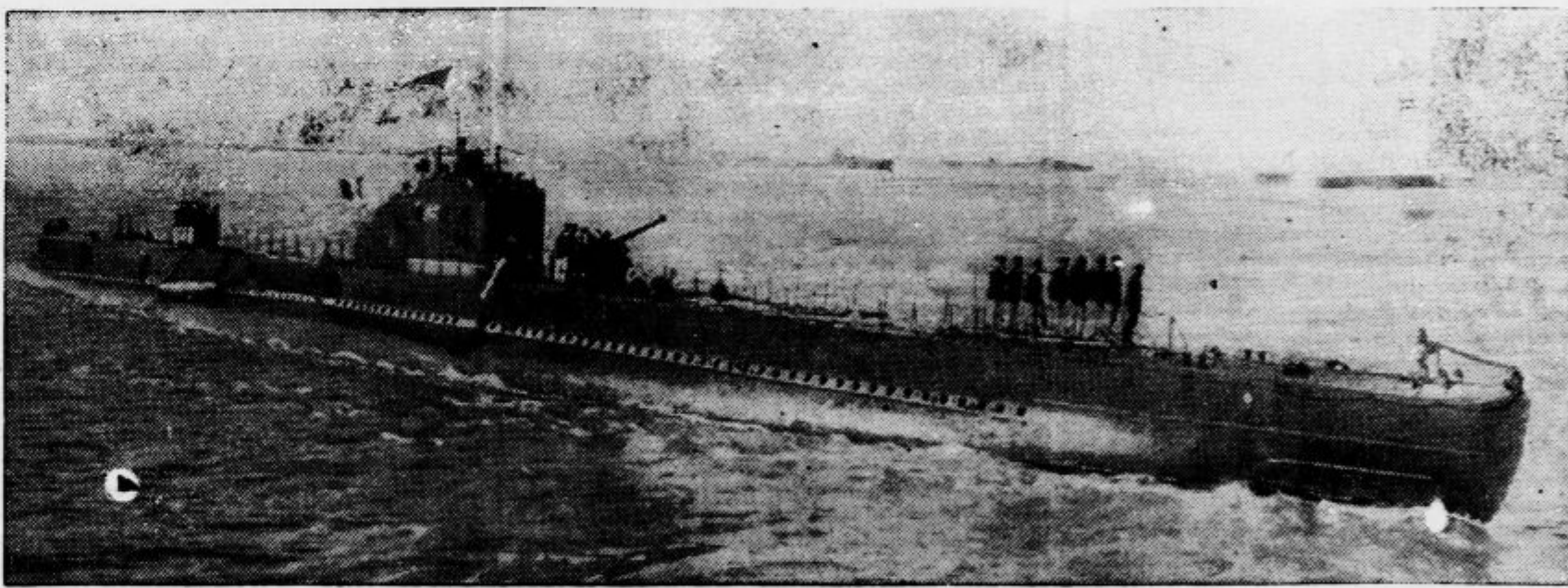
V zadnjih letih je služil na podmornicah. Kot višjega strojnika so ga prideli posadki »Thetisa« in se je udeležil katastrofalne vožnje, ki je zahtevala življenje skoraj stotine vrlih mornarjev. Ko so s potapljaško napravo spravljali prve može na površino, je stal Arnold skromno v ozadiju. Toda kapitan mu je dejal: »Kot spremljevalca za civiliste, ki ne vedo ravnat z aparatom, potrebujemo strokovnjaka.« Tako je bil Arnold eden izmed obeh mož, ki sta prišla kot prva na površino. Ni slutil, da bodo njegovi ostali tovariši plen strašne smrti.

Kraj nesreče podmornice »Phenix«

Pri Camranhu, v gradnji nahajajočem se oporišču francoske vojne mornarice ob nabrežju Kitajske Indije, 350 km severovzhodno od Saigona, kjer je morje globoko 100 m, je prošli teden francoska podmornica »Phenix« našla grob na dnu morja

Takšna je bila podmornica »Phenix«

Potopljena podmornica francoske vojne mornarice »Phenix«, ki se je pogreznila pri Saigonu v Kitajskem morju, je bila ladja tipa podmornice, kakršno nam prikazuje gornja slika

Nesreča „Phenixa“

Amerika bo Franciji posodila načrt za potapljaški zvon

Kakor poročajo iz Pariza, so dobili francoski listi vest o potopitvi podmornice »Phenix« 48 ur potem, ko se je bila primečila katastrofa. Nesreča se je zgodila v zalivu Camranhu v globlini 100 m. Ta zaliv leži v značni črti kakšnih 700 km daleč od Hainana.

O vzrokih nesreče ne objavlja francoska vlada nobenih podrobnih poročil, njene vesti pravijo samo, da so bile zaloge zraka po 48 urah bivanja podmornice pod vodo izčrpane. Zato je treba smatrati, da je bila podmornica po tem času izgubljena.

Podmornici je poveljeval 43-letni kor-

vetni kapitan Bouchacour, ki je bil pravkar na tem, da doseže višji čin in zapusti ladjo. Nadomeščal ga je 33-letni linijski poročnik Bahezre. Med častniki so bili še: 26-letni praporščak Lambert, praporščak Veron, 31-letni mornariški zdravnik Martin in 29-letni inženjer Bousseaux.

Francoska vlada je prosila ameriško vojno ministrstvo za načrt potapljaškega zvona, s katerim so Američani rešili 33 živih iz podmornice »Squalus«. Zedinjene države so izjavile, da bodo posodile načrt, ker smatra ameriška mornarica za svojo dolžnost pomagati drugim v nesreči.

Spremembe v britanski admiraliteti

Londonski »Evening Standard« najavlja velike spremembe v angleški admiraliteti. Prvi lord sir Roger Backhouse bo najbrže iz zdravstvenih razlogov odstopil. Njegov naslednik postane najbrž sedanji poveljnik sredozemskega brodogoja, admiral sir Dudley Pound. Poveljstvo sredozemskega brodogoja bo prevzel po vsej priliki poveljnik Home Fleet admiral sir Charles Forbes, za katerega še enkrat nimajo naslednika.

Zaroka mlajše sestre kralja Faruka

Iz Kaira poročajo, da se je Nabil Izet Hasan, sin princa Alija Mohameda Hasana, zaročil z mlajšo sestro kralja Faruka, princeso Falzo, Mohamed Ali Hasan je bil svaki pokojnega egiptskega kralja Fuada. Princesi Falzi je zdaj 15 let, ženin pa je star 25 let. Njegov oče je bil za časa Farukove mladostnosti član regentkega sveta v Egiptu.

A NE K D O T A

Veliki angleški igralec Kean je bil ves predan svojemu poklicu. Baš se je pripravljaj za Macbetha, ko je umrl kralj Jurij III. Tisti dan, ko so ga pokopavali, je bila zadnja skušnja pred nastopom. Med skušnjo so se oglašali londonski zvonovi, ki so zvonili k pogrebu. Silili so v Keana, naj skušnjo prekine, pa se je uprl. Ko so mu dejali: »Gospod, tam pokopujejo sedaj kralja«, je odgovoril s strastnim glasom: »In tu se kralj rodi!«

VS AK DAN ENA

Bolnik (v vročici): »Beži stran, straši, lo, nočem te več videti!«
Zdravnik (bolnikovi ženi): »Vidite gospe, napad je mirno, zdaj vas zopet pozna.«
(Hjemmeto)

INSERIRAJTE V „JUTRO“

Kulturni pregled

Baletni večer

Glasba ne posega le v človekovo duševnost. Njena posebna odlika je v tem, da deluje prav tako na telesnost naše bitnosti. Toda telo je podvrženo svojim lastnim zakonom, svojemu lastnemu ritmu, ki se ne krije vedno brez nadaljnega z glasbenim izrazom. Glasba in ples sta v nasprotju z drugimi umetnostmi vezana na čas: Glasba je silna, dočim ples viden; to ju loči z ozirom na organsko zaznavo. Važno je pa še, da moramo pristevati glasbo k abstraktnim umetnostim, ples pa je lahko konkreten. Glasba mnogih konkretnosti torej ne more objektivno izraziti. Vendar pa ples ni v toliki meri vezan na predmet, da bi se moral družiti le s tisto glasbo, ki je izrečen naturalistično, torej z golim slikanjem tistih pojavov, ki jim glasba na najmanj umetniški stopnji pride kakor koli blizu v izrazu. Čim manj konkretno predmetna je po svojem izrazu glasba, tem manj določeno-konkretna mora biti tudi plesna snov nanj in način izvedbe. Zato se mi zdi koreografska obdelava Osterčevih »Plesov« pod naslovom Močnejše od smrti s kitajskim mandarinom in cvetko ljubezni, ki premagava smrt, bolj upravičena po eksotičnem okoliščju, ki se naslanja na iste elemente v Osterčevi glasbi, kot pa z ozirom na vsebino in nje preveč zunanjo izvedbo. (Zanimivo pa je bilo opažati, kako zaželjen je Osterčevi glasbi ples kot izpopolnjevalec glasbenega izraza in vsebine). Manj je ugaljal način obdelave Bravničarjevega »Divertissementa« kot Terpihorin Praznik. Sodobni plesni ritmi glasbe vse preveč posega v današnji utrip življenja in zabave (divertissement), kot da bi prenesel antične slike in opravičeval verjetnost nainnega, deviško-erotičnega dogodka. — Zebre je bil zastopan z dvema neenakima deloma. Vizija učinkuje mestoma po zvoku impresivistično, kar je razumljivo kar po dveh dejstvih. Vizija sama po sebi kot hrepenca zamaknenost v zaželjene vtise predpostavlja tako glasbo. Na drugi strani pa mora skladatelj skoro neizogibno zapasti v tak način zvočne kombinacije, kadar na že izgotovljeno plesno zamisel plesalke (v tem primeru gđ. Wilke), katere plesna izkušnost in izdelanost priča o visoki stopnji izurjenosti in znanja) zloži glasbo. — Plesna suita »Cesta« istega skladatelja je vzbudila radi svoje kabaretnosti na odru zanimanje večine gledalcev. V glasbi pa je bilo deloma čuti, da bi se skladatelj zebre preveč umetnika, da bi se ponažal na prostostnega slagerja, ki bi bil v skladu s sceno. Sploh pa je glasba pozitivistična umetnost, ki ji je mnogo dostopnejše ponazorjenje lepega, idealnega in vzvišenega kot pa obratno. Zato zavede prekrišev tega dejstva rada v zvočne grobosti. — Škerjančev »Plesni motiv«, ki je v široko zasnovani gradnji in mrkem, na morečih duševni boj nalikujem nastrojenju kleno izpeljan, je z velikim življenjem podala ga. Bravničarjeva. Kot prima-balerina se umetnica stalno odlikuje

po spontani ritmični gesti in neprisliljeni svežosti. Umirnejši pričetek v gibih bi bil morda celumu poteku plesa v prid. Škerjančev »Arabska plesa« gđ. Modharjeva v svojem solopisu ni do kraja izčrpala, kar se tiče ritmičnih in melodičnih sestavin.

Naš balet je kljub malostevnosti in izredni zaposlenosti skoro pri vsaki operni predstavi zmožal obširni spored opisanega plesnega večera. Vloga baleta na odru je svojevrstna. V večini slučajev se sicer oddaljuje od tistega delovanja, ki obstaja zgolj v ilustraciji starih in novih družabnih plesov. Vendar je celo v teh ugodnejših slučajih — če vzamemo za primer Wagnerjeve pri nas vpripravljenе stvaritve: v Lohegrinu koračnica, v Tannhäuserju »Venerin hrib«, v Parsivalu »Cvetlični gaj« — njegova vloga podrejena glasbi. Na ta način postaja njegovo delovanje le dodatek k glasbenemu izrazu. Današnja plesna umetnost pa stremi za samostojno telesno in duševno kulturo in hoče biti od glasbe neodvisna. Temu cilju pač ljubljanski balet ne more biti v najvišji meri kos, kar je pri njegovem pravkar opisanem delovanju nedvomno razumljivo. Zato se je najbolj uveljavil v naslednjih delih večera, od katerih je prva Ispavčev »Možiček«. Ta pantomima z glasbo lažjega značaja sestoji iz mnogih plesnih točk in nekaj skromnih prehodov, ki niso takšni, da bi ne pripustili tudi drugačnega tolmačenja, kot pa ga kaže prvotni koreografski zasnetek. Zato je g. Golovin spretno sestavil novo vsebino z naslovom »Uvodna napaka doktorja Bartolca«. (Rekviziti Rozine in obeh sester niso spadali v celotni okoliščji). Ugajala je Svarova »Valse interrompue« ali »Hudič se zabava«, ki je bila po zamisli Miakarjevih vpripravljená že leta 1933. Glasba in ples sta polna kapriciozne šalovitosti in plesne zanesenosti. Adamičeva »Tatarska suita«, obdelana kot »Snubitev« je naša pravilni poudarek na epični glasbeni noti. Uveljavila se je v njej kot solistka gđ. Japljeva. Zaključek večera pa je tvorila Bravničarjeva vesela »Slovenska plesna burleska« v folklorni obdelavi s harmoniko in puščicami.

Večer je z ozirom na tako različno glasbo ni mogel biti slogovno enoten. Tembolj je po svoji pestrosti ugajal zabave željni publiki in po tej plati dosegel gotovo največji uspeh. Po zaslugi operne uprave smo vsaj na kraju sezone uživali glasbo novjših stremiljenj in visokega nivoja, če nam je je primanjlovala radi enostranskega sporeda že v vsem letošnjem glasbenem življenju našega mesta. Neprecenljiv pa je tudi napor baletnega mojstra in koreografa g. Golovina, da v naših ozkih gledaliških razmerah in z omejenimi možnostmi in delovanju, s katerimi vsepovsod razpolaga, stremi neumorno k napredku. Dirigiral je vsa glasbena dela zanesljivo g. Zebre.

P. Š.

Ob 20-letnici »Drave«

V mariborskem glasbenem reproduktivnem ustvarjanju zavzema zelo vidno, častno mesto narodno železničarsko glasbeno društvo »Drava«. 20 let deluje »Drava« in v tem času si je pridobila ugled, pri znanje mariborskih kulturnih ter glasbenih krogov.

Ob svoji 20-letnici je priredila »Drava« jubilejni koncert v polni dvorani Sokoljskega doma. Potem, ko je zaslužni predsednik »Drave« g. J. Vokač očrtal na stanek, razvoj, uspehe in narodno kulturni pomen »Drave«, je nastopil najprej društveni pevski zbor, ki ga odlikuje dragocen pevski material, lepa, razločna izgovorjava, disciplinirana vztrajnost. Pod mojstrskim vodstvom dirigenta g. Albina Horvata so ubrano, zanosno odpele Adamičeve »Molitev«, A. Forsterjeve »Njega nis, V. Mirkovo »Pesem o mlinskih kamnih«, F. Maroltovo »Jaz mam pa konjca«, G. Pregljevo »Mam dro fletno« ter po V. Mirku obdelano izredno melodiozno »Tožbo in sodbo«, ki jo prepaža folklorna lepota iz Hrv. Zagorja in Bele krajine. Pel jo je zbor ob smiselni spremiljavi g. H. Družovića ml. na klavirju. Uspeh društvenega zbora na jubilejnim koncertu predstavlja pozitivno postavko. Opravičil je svoj sloves, sijajno predložil visoko stopnjo svoje pevske kulture.

Prijetno presenečenje nam je pripravila glasbena sola »Drave«, ki si je pridobila velike zasluge za glasbeno odgojo naraščaj, ki poteka iz nižjih socialnih plasti, ter zbujaenje smisla za lepoto glasbe v mladih dušah. Najprej se nam je predstavljal nadarjeni gojenec Ciril Veronek, ki

je z ambicijo, prefinjenim glasbenim čutom, odlično izvežbanostjo izvajal na gosli 2 in 3. stavek Viottičevega 23. koncerta od klavirskih spremljavi g. H. Družovića ml.

Prepričevalne uspehe idealnih, glasbenih prizadevanj je razodel tudi šolski godalni orkester, ki je že ob vseh svojih dosedanjih nastopih izpričal temeljito šolo ter verodostojno točnost v izvajanju. Pod vodstvom g. H. Družovića ml. je skladno izvajal znano Cherubinijevo uverturo »Lo-doisico«.

Zaključni del bogatega, skrbno izbrane, koncertnega sporeda je izpolnil tamburaški zbor, ki je pod večšim vodstvom Rudolfa Pivke odigral R. Šimunčev »Venček slovenskih narodnih pesmi« ter Zajčev »Večer na Savici«. Društvena godba na pihala, dirigent Lojze Žekar, je za ključila večer s prelepo Zajčevu uverturo »Graničarje«, čustveno »Slovensko koncertno koračnico« P. Čajkovskega ter z vseslovensko himno »Hej Slovanci«, ki jo je pelo vse občinstvo.

V okviru koncertnega večera so bile tudi jubilejne slavnosti, o katerih pa smo že poročali.

Ob 20-letnici marljivega kulturnega dela »Drave« je med drugim predvsem podprta idealizem naših železničarjev, ki v svoji požrtvovalnosti najdejo zmerom dovolj časa, da posvečajo navzlic življenjskim stiskam in težavam vse svoj prosti čas petju in godbi. Takšno idealno prizadevanje zasluži zlasti ob meji najpristnejšo pohvalo. »Dravi« želimo v nadaljnjih desetletjih novih, še lepših uspehov. —ec.

Danko Angjelinović:

Moj Dren

Že dolgo nisem imel v rokah tako prijetne knjige, kakor je nedavno izšla »Moj Dren« dr. Danka Angjelinovića. Pisana je za lovec, prijatelj narave in psot, teh neprecenljivih in zvestih prijateljev človeka. »Moj Dren« je življenjski zapis lovskega pešaka, rojenega v zagorski koči, vzgojenega pod vodstvom izkušenega lovca in velikega prijatelja prirode. Z njim pa je povezan tudi opis poštene rodbine zagrebskega intelektualca, ki močno sliči življenju naših odvetniških, profesorskih in učiteljskih družin, ki grade svoja domovja po ljubljanski, mariborski in celjski okolici. Doslej smo poznali dr. Danka Angjelinovića po njegovih lirskih delih. Z »Mojim Drenom« pa se je pokazal v luči blagega, a zelo stvarnega in realno gledajočega opisovalca življenja zagrebskega malomeščana. Odkril pa je tudi mnogo nadse značilnih potez hrvatskega Zagorca in kršnega Ličana, ki ga riše takega, kakor ga je bog ustvaril z njegovimi odnosi do zemlje in prirode. Z mojstrsko roko opisuje hrvatskega Zagorca, malce zanemaranega borce s težavami življenja, polnega vere v bodočnost in hvaležnega za vsako lepo in dobro besedo. V današnjih časih čita človek rad take knjige toplega idealizma in tihe lepote, ki jo diha naša zemlja in okolje našega jugoslovenskega človeka. Saj se njegovi Zagorci, Ličani in Dalmatinci stvarno prav nič ne razlikujejo od naših Dolenjcev. Prirekov ali Notranjcev. Dr. Danko Angjelinović ljubi svojega hrvatskega kmeta, a kljub temu

učinkuje malce monotono, tembolj ker pesnica v izbiri teme ne kaže posebnih variacij.

Pred desetimi leti je Milica Kostić Selem izdala svojo prvo pesniško zbirko »Kapi sunca i suza« in že z njo izpričala svoje velike umetniške kvalitete. Medtem je pesnica dozorela in svojskost svoje poezije se razširila in poglabila.

Vodilni motiv zbirke »Sama pod suncem« je nevrachana ljubezen, doživljena krivica. Ta prastara in vendar večno nova tema je zbudila v pesnici ganljive tone. V ostalem pa ni egocentrična: njena bolest je prežeta z altruizmom in sočutjem. Mizerija, ki jo vidi okrog sebe, jo izjiva k uporu proti Bogu in družbenemu redu. Lahko bi rekli, da je ponekod kar blasfemična, čeprav kaže sicer velik nagib k pravom in običajem pravoslavja. To njeno svojskost očitujejo zlasti pesmi »Božična poslanica«, »Uskrsnja molitva«, »Nad mrtvim sinom«, Bogat, suggestiven, poln krasnih slik je pesnični jezik, ki se stopnjuje do prave virtuoznosti v pesmi »Jutro pod mojim prozorom«.

Pesniška zbirka Milice Kostić Selem je opremljena s predgovorom, ki ga je pisala znana filozofka in pisateljica dr. Ksenija Atanasijević. Ta predgovor je spisan jasno, zanimivo in duhovito, kakor vse, kar prihaja iz peresa te nadarjene žene.

Dr. Julka Chlapec-Gjorgjević

SPORT

Mars je zmagal v Kranju

Še nekatera domača srečanja v nogometu

V Kranju je bila v nedeljo odigrana polfinalna tekma za pokal LNP med moštvi Kranja in Marsa. Kranj je gotovo nastopil kot favorit, saj je bila stara tradicija, da so se Poljanci vračali domov visoko poraženi ali pa so celo tudi doma izgubljali proti temu nasprotniku. To pot so prekosili same sebe in prekinili serijo porazov in sicer tem bolj učinkovito, ker so dosegli zmago na tujem igriščju in še z lepo razliko golov povrhu — 7:3 (5:1).

Marsovci so začeli z velikim elanom kar od začetka in je po predlozku Žigona za bil Doberlet prvi gol. Kranj je nato izenačil, toda Marsovci so kar naprej valili napad za napadom pred nasprotnikov vrata, tako da so do odmora zabili še štiri gole. Žigon je bil uspešen dvakrat, Doberlet pa prav tako dvakrat, tako da je bil izid prvega polčasa 5:1 za Mars.

Po odmoru je Kranj pritisnil z vsemi silami in Marsovci so morali v obrambo. To je trajalo tako dolgo, da se jim je iz gneče pred golom posrečilo znižati rezultat na 5:3. Zdjaj se je spet Mars otrešal hudih klešč domačinov in igra se je spet obrnila Marsovcem v prid. Po lepih kombinacijah in premišljenih predlozkih Žigona in mladega Avsca je Vane zabil še dve gola in postavil končni rezultat.

V tej igri se je najbolj odlikoval Marsov napad, v katerem je zelo ugajal mladi Avsec, ki bo gotovo še dobra moč v tej stroki. Odlični so bili tudi Žigon, Doberlet in Povhe, ki so kljub silnemu startu domačinov izrabili vsako ugodno priliko za strel. Domačini so bili kakor vselej hud in nevaren nasprotnik, ki je imel dobro obrambo z vratarjem, nevaren pa je bil tudi na-

V nekaj vrstah

Izmed nedeljskih nogometnih dogodkov moramo naknadno zabeležiti še nekatere: V Sarajevu sta se v okviru olimpijske proslave po dolgem spet srečali najboljši sarajevski moštvi, Sašk in Slavija, in je Slavija zmagala z 2:0.

Ena izmed zagrebskih nogometnih reprezentanc je igrala v Karlovcu neodločeno 1:1. — Druga garnitura je bila v gostih v Novi Gradiški na proslavi tamkajšnjega kluba Unitasa, ki obstoja že 30 let — in je zmagala s 4:2.

Tekma za srednjeevropski pokal, ki je bila v nedeljo med Venusom in Bologno v Bukarešti, se je končala z 1:0 (in ne 2:1, kakor je bilo v večeršnjem »Jutru«) tudi za Rumune. Italijani so bili v tej igri precej ostri in je moral madžarski sodnik zaradi raznih incidentov izključiti tri italijanske igralce.

Lahkoatletski dvoboj Zagreb—Budimpešta 70:53

V soboto in nedeljo so imeli v Zagrebu lahkoatletski dvoboj z madžarskimi atleti, s katerimi so se srečali pred dvema letoma v Budimpešti in izgubili. Revanz je uspel, vendar doseženi rezultati niso izpolnili pričakovanj. Gostje so prišli z raznimi mladimi močmi, domačim pa se je poznalo, da še niso v pravi formi. Tudi teren in vreme nista bila najbolj ugodna za prireditve.

Zmagovalci v posameznih disciplinah so bili:

na 100 m Tasnady (B) 11.5, na 400 m Kaiser (Z) 52.6, na 800 m Kaiser (Z) 2:01.9, na 1500 m Farkaš (B) 4:09 (drugi je bil Kotnik [Z] 4:13), na 3000 m Flasz (Z) 9:13.2, na 4x100 m Zagreb 46.1, v švedski stafeti Budimpešta 2:10.5, v skoku v daljino Urbšč [Z] 629 cm, v skoku v višino Bach (Z) 170 cm, v metu krogla Kovačević (Z) 14.31 m, v metu diska Remec (B) 42.42.

Vsega je imel Zagreb 7, Budimpešta 5 zmag.

Frane Matošić v BSK-u.

Beograjski in zagrebski listi objavljajo v zadnjih dveh dnevih v senzacionalni obliki vest, da je naš znani reprezentativni igralec in član Hajduka Frane Matošić prestopil v BSK. Hajdukova uprava ga je še isti dan ko je zvedela za to njegovo odločitev, izključila iz svojih vrst. Tudi njegov brat, ki je še zmerom zvest Hajdukovim barvam in ga zelo radi vidijo v zagrebskih moštvi, je baje hudo obsojil ta sklep mlajšega brata. Izmed raznih podobnosti v zvezi s tem prestopom omenjajo ti viri tudi, da je Matošić dobil od BSKa za ta prestop 20.000 din v gotovini, za pozneje pa so mu obljubili še 2.000 din plače, dokler ne bo odslužil vojaškega roka. V Splitu vlada med sportniki zaradi tega Matošičevega skoka hudo razburjenje.

Teniška zmaga v Sofiji

Kakor smo že na kratko zabeležili, so naši teniški igralci iz Beograda te dni gostovali v mednarodnem dvoboju v Sofiji in so po prvem slabšem startu zagnali prav

Zapiski

Zanimiva knjiga je v metodično-didaktičnem pogledu delo mariborske kulturne delavke učiteljice gđ. Milice Stupanova, ki je izšlo pod naslovom »Slovensko ozemlje« v banovinskih zalogi šolskih knjig in učil. Avtorica si je zamislila razporeditev snovi na svojski način. Pri tem je bil me rodajen izključno ozirom na otrokovo stališče in otrokovo motrenje sveta ter življenja. Snov, ki je nekaj zemljepisni pregled, namenjen učitelstvu, je nanizala v obliki potovanj. Ta vidik razporedbe snovi pa velja le v splošnem. S tem je hotela avtorica izločiti možnost šabloniziranja pouka. Hvalevreden je vsakokratni dodatek k posameznim poglavjem. S tem dodatkom sta vajo in utrditev« je hotela avtorica ustvariti koristen stik z drugimi predmeti, kakor na pr. s književnostjo, zgodovino itd. Svoje potovanje pričenja z Mariborom in ga zaključuje z Belo krajino, oz. s slovenskim ozemljem v Italiji. Nemčiji in Madžarski. Ob sklepu so še dodatna poglavja o slovenskih izseljencih, značaju slovenskega prebivalstva ter mejah slovenskega ozemlja nekdanj in danes. Knjiga v polni meri ustreza svojemu namenu in bo našemu učitelstvu koristen priročni pri pouku. Milici Stupanovi gre toplo pri znanje za posrečeno zamisel nove metode v razporedbi in temeljiti obdelavi snovi.

Iz Julijske krajine

Himen. Pretekli teden sta se poročila v Trstu g. Josip Čok in gđ. Dora Mikeličeva. Čestitamo!

Umrila je v Trstu Ana Milkovič, rojena Kraljeva. Dosegla je starost 87 let. Preostali naši sožalje!

Smrt vpoklicanega rezervista. V Catanzaru je pred kratkim umrl Andrej Potočnik iz Orehovice pri St. Vidu nad Vipavo. Pred veliko nočjo je bil vpoklican k vojakom. V službi je dobil pljučnico, ki ji je podlegel. Njegovega pogreba se je udeležilo preko 150 rojakov. Zapustil je ženo in otroka.

Ildrijski rudnik na prodaj. Neki zagrebški tehnik je pred dnevi objavil vest, da nameravajo idrijski rudnik, ki je bil 350 let last lastnik Avstrije in po vojni Italije, prodati nekemu privatnemu podjetju. V postev prihajajo od države subvencionirana družba, ki eksploatira labinske in sardinske premogovnike, družba »Monte Amiato« in neko nemško podjetje. Če takoj po vojni se je govorilo o prodaji rudnika, a tedaj je delavstvo, ki se zaveda, da so delovni in socialni pogoji pod državno upravo vselej ugodnejši kakor pri privatnem podjetju, preprečili to namero. Po krizi 1931, ko je bilo odpuščenih več sto rudarjev, se je položaj nekoliko zboljšal. Če bo sedaj rudnik prešel v privatne roke, bo treba računati z novimi delovnimi pogoji, spričo katerih se bo moral življenjski standard idrijskega rudarja ponovno znižati.

Konec šole. Na vseh ljudskih in srednjih šolah je bil pretekli četrtek zaključek šolskega leta. Na posameznih šolah so imeli posebne svečanosti, pri katerih so nastopili otroci, organizirani v fašističnih mladinskih organizacijah.

Smrtna nesreča istrskega kmeta pod Vremščico. Pretekli petek sta dva vaščana iz Suhorja pri Košani v bližnjem potoku našla truplo nekega neznanca. Pri preiskavi so dognali, da je mrtvec 65 let stari Josip Pregarc iz Doline pri Trstu. Po nekem čudnem naključju je moral že pričetkom preteklega tedna pasti v vodo. Čudno je to, da si sam ni mogel pomagati iz nje, ko voda tam ni toliko globoka, da tega ne bi mogel storiti, čeprav morda ni znal plavati. Pregarc je že pred nekaj meseci zapustil svoj dom v Dolini in hodil s trebuhom za kruhom po deželi.

V bližini Košane pa je neki kmet našel pod rušo truplo 50-letne Ivane Hrovatove, vdove po železniškem upokojencu, ki se je že konec februarja odpravila z doma v Vreme, a se od takrat ni več vrnila. Nekaj časa so jo iskali, toda zaman. Sedaj pa je neki košanski posestnik, ko je kopal zemljo v bližini nekega grmčija, našel na njeno truplo. Žena je očitno postala žrtev roparskih morilcev. Že pred leti so ji ukradli nekaj tisoč lir. V Košani je bilo znano, da je imela pri sebi vedno precej denarja. Ko so našli njeno že razpadlo obleko preiskali, ni bilo o denarju nobenega sledu.

Nevaren padec. V tržaški luki je v petek popoldne 39 let stari težak Vladimir Kreševič padel z neke lestve 6 m globoko na cementna tla. Dobil je nevarne poškodbe in so ga v vsej naglici odpeljali v bolnišnico. Zdravniki si mnogo prizadevajo, da bi ga ohranili pri življenju.

V Logah nad Kanalom je 50-letni Andrej Goljevček, doma iz te vasi, delal na brvi čez Sočo. Med delom pa je izgubil ravnotežje in padel z mostu nekaj metrov globoko na strmo obrežje. Pri tem si je poškodoval hrbtnico. Prepeljali so ga v gorisko bolnišnico.

Požar. V Žejanah je pred nekaj dnevi nastal požar na posestvu Ivana Mitrova. Gospodar in njegov sin kakor tudi sovaščani so pričeli v naglici gasiti, a ognju niso bili kos. Iz hiše so rešili le nekaj blaga, pohištvo in poljsko orodje je skupaj s stavbo pogorelo. Mitrova in njegov sin sta dobila pri gašenju nevarne opekline. Požar je Mitrovo povzročil okrog 10.000 lir škode, ki ni krita z zavarovalnico.

Sokol

Sokolsko društvo Ljubljana. Moste priredi v nedeljo dne 25. junija celodnevni zlet za vse svoje članstvo. Za prehrano dece in naraščaj skrbijo odbor, člani pa vsak za sebe. Popoldne bo taborenje v bližini Medvod, popoldne se pa korporativno udeležimo razvija naraščajkega prapora bratskega društva v Medvodah. Zaradi preskrbe avtobusa (voza) je potrebno število udeležencev, zato naj se vsakdo, ki gre na zlet, prijavi načelniku ali namestniku v večernih urah na letnem telovadiščju. Vabimo posebno stare sokoške mladine, da se nam priključijo. Odhod bo pravočasno razglašen v društvenih oglasnih omarih. — V nedeljo 2. julija bo naš društveni telovadni nastop na letnem telovadiščju in so že vse priprave v teku. Upamo, da bo to eden najmočnejših naših dosedanjih nastopov, zato kličemo: na svidenje in zdravo!

R A D I O

Torek, 20. junija.

Ljubljana. 11: Solska ura: V tovarni pločvine, žice in cevi (reportaža g. M. Zupančiča). — 12: Poljski napavi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Iz priljubljenih oper (Radjski orkester). — 14: Napovedi. — 18: Šrnel »Škrjanček«. — 18.40: Naši narodni in knjižni spomeniki (prof. Fr. Jesenovec). 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nac. ura: Slovensko kresovanje ali Ivanje (g. R. Dostal). — 20: Prenos iz Beograda. — 21: Za dobro voljo igra Radjski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Samospevi g. Draga Burgerja, pri klavirju prof. M. Lipovšek.

Beograd. 17: Tamburaški zbor in petje. — 18.20: Klavir. — 20: Simf. koncert velikega orkestra. — 21.10: Albanske pesmi. — 21.40: Plošče. — Zagreb. 20: Kakor Beograd. — 22.20: Ples. — Praga. 19.35: Zvočna igra. — 21.10: Serenada. — 22.10: Nova češka orkestralna glasba. — 23: Smetanovi plesi in koračnice. — Varšava. 21: Simf. koncert. — Sofija. 18: Lahka godba in ples. — 19.30: Bolgarske pesmi. — 20: Komorne skladbe. — 21: Ruske pesmi. — 21.40: Lahka in plesna muzika. — Dunaj. 12: Lahka godba. — 16: Vesela muzika. — 18.35: Pevski kvintet. — 20.15: Slovenska in fimska glasba. — 22.35: Lahka godba in ples. — 24: Nočni koncert.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

L. WINDER:

Gospod in Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Tvegali so svojo čast in ves svoj obstanek. Da so to delali, je dajalo prestolonasledniku in polkovniku pogum za nove in nove izpade proti sovražnim močem. Ti zaupniki nikakor niso bili nezadovoljni, izpregledanci ali užalenci, kakor jih najdeš v vsakem uradu, temveč hladni računarji, ki so hoteli za časa obrniti nase pozornost bodočega cesarja. Računali so, da bo cesar vladal najdalj še nekaj let, bodoči cesar pa najbrže nekaj desetletij; in prismojeno se jim je zdelo, da bi zaradi kratkega časa, ki je bil staremu cesarju še usojen, zamudili veliko priliko, ki se jim ponuja zdaj in se ne bo morda nikoli več ponudila. Tako je zvedel Brošč najskrivnejše stvari; tako je Franc Ferdinand spoznal vse načrte in ukane nasprotnikov; tako je tudi zvedel, da prihaja najtrdozvočnejši odpor proti njegovi vojaški pisarni od načelnika generalnega štaba.

Načelniku generalnega štaba je bilo ime Friderik baron Beck. Slučaj, da je nosil ime, ki ga ni smel izdati izdajstva ministrskega predsednika Maksa Vladimira pl. Becka ni bilo izpregovoriti v pričo prestolonaslednika, je bil v očeh prestolonasledniške dvojice razodetje božje previdnosti. Ministrski predsednik Beck ni bil z Beckom načelnikom generalnega štaba ne v sorodstvu ne prijatelj; vendar sta bila Franc Ferdinand in Zofija, ko je Brošč označil načelnika generalnega štaba kot najnevarnejšega nasprotnika Belvederu, takoj prebrčana, da gre za skupno zaroto obeh baronov

97 Beckov. Posebno Zofija je bila prav tako praznoverna kakor verna; enako imen obeh smrtnih sovražnikov ji je šla kot dokaz peklenske zarote vseh nečistih moči tako docela v glavo, da je imela poročila zaupnikov, ki je Brošč z njih pomočjo razkrival sovražnost načelnika generalnega štaba kot utrjeno in dokazano stvar, samo za skoraj nepotrebno potrdilo resnice.

Prastari načelnik generalnega štaba baron Beck je bil vse prej kakor peklenska prikazen. Kot čisto mlad častnik je bil prišel v najbližjo okolico mladega Franca Jožefa; zgodaj se je bil navadil tako ljubečega prilaganja vladarju, da mu je bil postal čedalje podobnejši. On je bil tisti, ki je nekega usodnega, črnega junijskega dne leta 1866. kot cesarjev pribojnik ponesel nesrečnemu generalu Benedeku cesarski ukaz, naj krene proti Berlinu. Od tistih dob je smel skoraj vsak dan prebiti urico s cesarjem; preživel je bil z njim dobre in slabe čase ter postal z njim vred zelo star in zelo potreben miru. Cesar mu je zaupal kakor malokomu drugemu, zato ga je bil postavil na čelo generalnega štaba. Noben vojaški strokovnjak ni imel o Beckovih zmožnostih visokega mnenja. A to mu ni škodilo, niti ni — po cesarjevemu mnenju — škodilo vojski in državi. Nekaj desetletij že ni bilo nobene vojne, in cesar je imel namen, da se ne bo nikoli več vojskoval. Bil je mirovni cesar; prav tako je bil njegov tovariš iz mladosti let mirovni načelnik generalnega štaba, star gospod v visoki službi in visokem dostojanstvu, ki je izvrstno igral tarok in ki se mu je zdelo netaktno, da bi hotel kdo več vedeti in več razumeti kakor cesar, od katerega se je razlikoval samo po čudovito dobrem teku in posebnih slasti do sladkih jedi.

Beck je že nekaj let poslušal cesarjeve tožbe o prestolonaslednikovi repenčavosti in njegovih mučnih zahtevah in željah. Zvesti služabnik, ki je bil cesarjevemu srcu mnogo bližji od prav tako zvestega, a nekoliko premladega kneza Montenuova,

je sprejemal te tožbe s toplim sočutjem. Njegov svet je bil, naj se izpadi »mladega gospoda v Belvederu« ne smatrajo za resne. Cesar je bil cesar, Franc Ferdinand pa, dokler je cesar živel, nič in manj kakor nič. Cemu torej razburjanje? Cemu sovražstvo in mržnja, čemu globoka zamera in resno prizadevanje, zavrniti mladega gospoda v prave meje? Meje so bile začrtane in postavljene. Kaj dela mladi gospod v svojem področju, ni bilo važno. Takšna je bila Beckova misel o prestolonaslednikovem položaju; v tem smislu je dajal generalnemu štabu navodila, kako naj postopa z željami in predlogi, ki prihajajo iz Belvedera. Generalni štab je dopise podpolkovnika Broscha vljudno sprejemal — in jih polagal od acta. Bili so skoraj sami dopisi, ki so opozarjali na hude pogoje, zamude in napačne ukrepe generalnega štaba. Brosch je prereševal te pomanjkljivosti generalnega štaba s Francem Ferdinandom, čigar črnogledi strahovi so se zdaj potrjevali. Predstavljal si je razgovore obeh starcev, cesarja in načelnika generalnega štaba: »mumiji« sta molče sedeli druga z drugo, mislili na stare čase in nista hoteli o novem času ničesar vedeti, ampak sta se smejali novemu času, držali oblast v svojih drhtečih, a žilavih starčevskih rokah ter puščali veliko državo, ki je bila njena prihodnost odvisna od njiju dveh, da je propadala in venila.

Cesarjevo veličanstvo je bilo nedotakljivo, a načelnik generalnega štaba je moral izginiti: to je bila najnujnejša potreba. Mnogo tednov sta se Franc Ferdinand in Brosch posvetovala o potih in načinih, kako bi strmoglavila Becka. Nazadnje se jima je porodila misel, ki je obetala uspeh; kasneje sama nista vedela, čigava glava jo je bila zasnovala: strastno maščevalna glava Franca Ferdinanda ali mirna, brezstrastna in matematično točno delujoča glava podpolkovnika Broscha. Franc Ferdinand je predložil cesarju, naj dá v Dalmaciji prirediti kombinirane kopne in pomorske

manevre. Brodovje naj bi odbijalo sovražnika, ki hoče izkrcati čete na obali. Generalni štab naj bi prikratk preizkusil rabnost vojne mornarice. Franc Ferdinand je imel do mornarice staro ljubezen; kot pokrovitelj Flottenvereina se je bil že mnogokrat brez uspeha zaletel, da bi dosegel povečanje malega avstrijskega brodovja — odpor generalnega štaba, ki je stal na stališču, da monarhija kratko in malo ni pomorska sila kakor Anglija ali Nemčija, je bil izpodnesel vse mornariške načrte. Tudi cesar ni veroval v to, da bi bilo treba okrepiti mornarico. Prestolonaslednikovo zaljubljenost v »ladjice« je imel za eno izmed mnogih norosti prismojenega nečaka. Vendar — ali morebiti prav zaradi tega — se je soglašal s prireditvijo kombiniranih kopnih in pomorskih manevrov. Načelnik generalnega štaba Beck je odredil izkrcavalne manevre pri Dubrovniku in Trebinju. Potekli so tako klavarno, da so se navzočni vojaški atašeji tujih sil le s trzavo vzdrževali smeha. Franc Ferdinand, ki je prisostvoval manevrom kot cesarjev zastopnik, je pred zaključkom burkaste vojne igre razžalil načelnika generalnega štaba s tem, da je pri zajtrku v pričo vseh častnikov rekel: »Kakšen bo začetek manevrske kritike, lahko že zdaj povem: Ob petih jutraj sem prišel na manevrsko ozemlje in nisem ničesar videl. Čakal sem uro in — še vedno nisem ničesar videl. Čakal sem še eno uro in — spet nisem ničesar videl.«

Beckov neuspeh je bil zavzel tako prečudne oblike, da ga ni bilo moči utajiti ali olepšati. Franc Ferdinand se je vrnil na Dunaj zmagalet ter izjavil cesarju, da mora načelnik generalnega štaba odstopiti Beckova telesna in duševna moč da ni več kos zahtevam njegove službe. Napadenemu načelniku generalnega štaba je bila vsa stvar tolikanj odurna, da si je želel samo še izginjenja. Cesar je bil prisiljen dati tovarišu iz mladosti let slovo. Povzdignil ga je v grofovski stan in ga odslavljal.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Ličarskega

pomočnika iščem, dobrega, v tej stroki popolnega in karerističnega kleparja. Fr. Perger, Maribor, Milska ul. 44. 15284-1

Frizerka

dobra moč, dobi stalno službo v tej stroki, Ljubljana VII, Celovška 30. 15291-1

Pridno dekle

ki zna kuhati in druga hišna dela opravljati, dobi takoj mesto. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15282-1

Dva krojaška

pomočnika sposobna, potrebna za veliko delo, plača dobro, delo stalno. Slovenec Gostencnik krojač, Mladencov. 15274-1

Brivski pomočnik

dobi službo za takoj Salo Higiena, Kočevje. 15273-1

Gospod

v starosti do 35 let, z lepim nastopom in nekaj šolske izobrazbe, dobi takoj stalno namestitev. Potrebno nekaj jamčevine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Agiene«. 15255-1

Plačilni natak

vsestransko veziran, dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačilne«. 15256-1

Blagajničarko

sposobno za šank, iščem za takojšen nastop. Ponudbe na Restavracija »Lipa«, Sušak. 15272-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, za davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 12 din

Plačilna natak

išče namestitev kot plačilna v hotelu, kavarni, restavraciji ali boljši gostilni. Ponudbe prosim na ogl. odd. Jutra pod »Večletna praksa«. 15024-2

G. T. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

73 Tedaj je obšla Zepa Jodelbergerja dobra zamisel. Vrli brenkač je »snažil« negoligo ankešgla. »Kar vzemi si jih,« je rekel, »vsi zakladi so na prtljajniku. Zlato, demanti, vesoljno bogastvo Južne Afrike,« se je lagal. Ali ben Kali je takoj odločil enega izmed samokresov in s poželjivimi očmi krenil proti prtljajniku. Tiho, previdno so se splazili naši znanci za njim. In zdajci...

Manufakturst

pošten, agilen, z večletno prakso in la referencami, želi premeniti mesto. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Za nesiliv in agilne«. 14905-2

Zlatarski pomočnik

več novega dela in popravil išče zaposlitev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15288-2

Iščem mesto

kot pomožna moč v barvarni tekstilne stroke. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15286-2

Zasluzek

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Blago v komisijo

sprejme agilen trgovca. Garancija. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ekonomske Maribore«. 15260-3

Pouk

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Inž. kemik

ki je bival 12 let v Parizu, poučuje francoščino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Francoščina«. 15290-4

Vajenci (ke)

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Brivskega vajenca

sprejemam takoj. Prednost ima, oni, ki se je že učil. Ziegler, Smartinska 6. 15268-44

Potniki

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Trgovske potnice

iščem za obiskovanje pravnih strank za prodajo dakega predmeta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoje«. 15178-5

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Špecijski inventar

kompletan, kupim takoj. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina 1126«. 15261-7

INSERIRAJTE

V »JUTRO«

Auto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Tovorni avto Ford

tritorski v dobrem stanju z novo 32x6 pneuma tiko prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 14810-10

KRASNE VZORCE ZA DEČVE

v svili, volni in bombažu od Din 8.— naprej — pri

F. I. Goričar

Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Oglejte si brezobvezno našo zalogo!

Kupim avto

rabljen za 25—30 ose. v dobrem stanju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Avto«. 15278-16

Več avtomobilov

rabljenih: DKW Luxor, 2. sedežni kabriolet, Adler — Junior limuzina, etc. ugodno prodaja DKW zastopstvo J. Lovše, Tyrševa cesta 35. 15264-10

Motorno kolo

Indian 350 ccm, prodam. Cena nizka. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15257-10

Motorno kolo

175 ccm, Sport, zelo hitro, angleško, napravljen za 3.900 din. Likar, Stari trg 26-II. 15281-10

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Din 20.000

iščem s 100% jamstvom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro obrestujoče«. 15275-16

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Mlekarno

dobrodošlo, takoj prodam. Poizve se: Zaloška 119. 15269-19

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Lepo posestvo

z živim in mrtvim inventarjem v Savinjski dolini, 20 minut od železniške postaje. vse v dobrem stanju, radi starosti napravljen proti govinu. Več se poizve pri Franc Kapus, trgovina in gostilna, Sv. Pavel pri Prebodu. 14950-20

Stavbeno parcelo

v severnem delu Ljubljane takoj kupim. Ponudbe na Planinskih Beethovnova 14. AP-20. 14907-23a

V soboto, dne 17. junija se je izgubilo

na cesti Maribor—Celje—Ljubljana novo kompl. rezervno kolo z gumo Continental „Extra“ 34 x 7 1/2 za SAURER-DIESEL šasijo. — Najditelj naj se javi pri: Fric Kos, Ljubljana, Masarykova 14/II. — kjer dobi tudi nagrado.

NENAVADNO TENKA,

a kljub temu za jamčeno zanesljiva!

„OLLA“

GUM. 2

Manjvredne imitacije energično odklonite, gre za Vaše zdravje!

14810-10

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Stanovanje 2 sob

3 priključki, izh. mira družina za avgust. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sofa«. 14890-21a

Soba s kuhinjo

iščem ob Sori ali Savi, v bližini Ljubljane za julij. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Opremljeno«. 15170-21a

200 din nagrade

dam onemu, kateri mi prikaže enosobno stanovanje z vsemi priključki v centru mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15276-21a

Soba odda

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Soba

prazno ali opremljeno, oddam. Cernetova 30. 15279-23

Sostanovalec

boljšega, v centru, sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14780-23

Opremljeno sobico

z vso oskrbo, oddam 1. julija stalnemu boljšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14779-23

Opremljeno sobo

lepo, mirno in čisto, s souporabo kopalnice na Mirje, oddam solidnemu stalnemu gospodu. — Hlbert Dobrilova ul. 6, Mirje, ob Gradaščici. 15259-23

Opremljeno sobo

s souporabo kopalnice, oddam za takoj, Ištutam iščem služkinjo za 1. julij. Lasan, Moste, Pokopališka št. 14. 15254-23

Sobe išče

Soba s posebnim vzhodom in s souporabo kopalnice, iščem za 1. julij. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sofa«. 14907-23a

Soba

s posebnim vzhodom in s souporabo kopalnice, iščem za 1. julij. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sofa«. 14907-23a

Boite postale no 11.

Paris R. P. Poština za Francijo je 4 din.

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 5 din; za dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 20 din

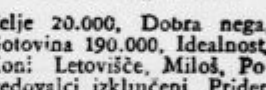
Akad. naobražen

33 let, lepe postave, želi intimo prijateljstvo z gospodini ali gospe popoldanske ure. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prijeten sestanek«. 15280-24

V podružnici Jutra

v Celju je dvigniti sledeča pisma:

Celje 20.000, Dobra nega, Gotovina 190.000, Idealnost, Koni Letovšče, Miloš, Posredovalci izključni, Priden in pošten, Pridna, Prilika do osamosvojitve, S svojim obnim listom. Tih sreča, Vesten, Zastopstvo 934, Značajna. 15285-24

PREMOG

KOKS — DEVA

nudi

I. Pogačnik

BOHORICEVA 5.

Telefon 20-59.

Postrežba brezhibna.

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24

15253-24